

ELŐFIZETÉS

HÍLYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK

4-hasábos betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vannak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Jószék térség-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐKÖRLESTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Csütörtök, február 4.

Kedvezően alakul kárpáti támadásunk.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti Beszkidekben oroszok igen heves újabb támadásait, amelyek éjjel is tartottak, ellenségnek újból súlyos veszteségeket okozva, visszavertük.

Erdős hegység középső részében harcok kedvezően alakulnak. A szövetséges csapatok, amelyek tegnap ellenségtől makacsul védett magaslati állásokat foglaltak el, ezer embert ejtettek fogjul és több géppuskát zsákmányoltak.

Lengyelországban és Nyugatgaliciában a helyzet változatlan. Nagybőra nyugalom volt. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Németek győzelmei Lengyelországban.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Franciáknak Perthesnél lévő állásaink ellen intézett támadásait visszavertük. Arcvonal többi részén csak tüzérségi harcok folytak.

Keleti hadszíntér:

Poroszországi határon nincs semmi újság.

A Visztulától északra lovassági harcok oroszoknak visszavetésével végződtek.

Visztulától délre támadásaink Bolimowtól keletre Huiciin falu elfoglalására vezettek. Wolla-Skidlovieckáért még folyik a harc.

Február elsejétől itt több mint négyezer oroszot fogtunk el és hat gépfegyvert zsákmányoltunk.

Oroszoknak Bzura-menti állásaink ellen intézett éjjeli támadásait visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Oroszok hátrálása.

Arad, február 8.

Megvan már az orosz pendantja annak a jelentésnek, a melynek a mi vezérkarunk tolmácsa, Höfer altábornagy röviden és keményen adta hírül, hogy az ellenséget a Kárpátok összes szorosain kivertük és előnyomulásunk a magyar határon túl, Galiciában folytatódik. Az orosz jelentés nem ilyen rövid, de — ezuttal őszinte. Szépíti a dolgot, behint a visszavonulás keserűségét apró állítólagos sikerek édes porával, de beismeri, hogy a kárpáti harcok az oroszok számára „kedvezőtlenül alakultak ki”. Ha ehhez a hivatalos jelentéshez hozzávesszük azokat a komoly forrásból érkező híreket, hogy az oroszok Przemysl alól Bukovinába visznek csapatokat, hogy Sambort, Stryj, és más közeli városokat már kiürítettek: akkor teljes előttünk az északi hadjárat megváltozott képe. A visszavonulást, a melyet az oroszok megkezdték, bajos lesz most már megállítani, s a mint Magyarország északi vármegyéit megszüntítettük az oroszoktól, bizonyára már közel van Galicia teljes felszabadítása, a lengbergi orosz kormányzás befejezése.

Mit szól ehhez az őszinte hanghoz az entente, a mely már csak az orosz hadseregtől várt győzelmi híreket. Mikor a németek Varsó felé közeledtek és ezzel elvágták a reményt, hogy az oroszok Boroszlót és Berlint megszállják, azzal a reménnyel kecségtették magukat, ha Berlint nem is, de Bécsot és Budapestet okvetlenül elérik az oroszok. Végül már megelégedtek volna Debrecennel is. A hajdu várossal, a kálvinista Rómával egyszerre foglalkozni kezdték a párisi és londoni lapok, mint a mely

kárpótolhatná az oroszokat az egyéb elmaradt sikerért. A *Debretzin!* — volt olvasható a *Matin*-ben. Most azonban az oroszok egyre távolabb vannak Debrecenről, Budapesttől, Bécsről és egyre közelebb az otthoni földhöz. Azt pedig egyre nagyobb területen tapossák a német és osztrák-magyar csapatok és a mit ott megszerezték, abból eddig semmit se kellett visszaadniuk.

A nagy orosz hadsereg, az entente reménye, ezzel alul került. Teljes leigázása, végleges legyőzése még hátra van s talán még messze van, de amikor a kolosszus megindog, akkor gyorsan közeledik az összeomlása. A mostani hadállás szerint pedig az oroszok már nem tudják érvényesíteni az erőt, amelyet eddig számbeli tulsúlyuk jelentett. Minden jel arra mutat, hogy a szövetséges csapatok egyszerre több ponton intéztek gyors és erőteljes offenzívát az oroszok ellen és ez mindenütt éreztette hatását. Az oroszoknak vissza kellett vonulniuk, ha csak sieítették nem akarták seregük katasztrófáját.

Talán már nem vérmes és nem korai a remény, hogy rövid idő múlva csak az entente területein lesz ellenség. És ez talán aktualitást fog adni a kísérletnek, amelyet Wilson az amerikai Egyesült-Államok elnöke lát elérkezettnek: hogy a semleges államok együttes közreműködésével a béke érdekében tegyenek lépéseket. Azt hisszük, — ha majd egy későbbi, a mostanihoz hasonló őszinte hangú orosz jelentés a cár seregeinek teljes legyőzetését fogja beismerni: akkor lehet a semleges államoknak békét közvetíteni.

Negyvenöt napi élelmet szerezzenek be az újvidékiek.

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 3.

A Bácskai Hírlap közli a petrovaradinyvidéki várparancsnokság közlő hirdetését:

— Habár a mostani helyzet a lakosságnak aggodalomra okot nem szolgáltathat, a várparancsnokság mégis szükségét látja annak hogy a lakosok érdekeit megóvandi, megtagya mindama intézkedéseket, melyek egy esetleg beállható élelmihiány eloját veszik.

A várparancsnokság a vár körletbeni lakosok élelmezéséről a hatonai szabályzat rendelkezései szerint csak korlátozott határon belül gondoskodhatik, miért is a lakosok kötelesek 45 napra szükséges élelmiszert beszerezni, ha csak az élelmezésükkel való gondoskodást a községi hatóság át nem veszi.

Az élelmiszert készlet legkésőbb 1915. évi február hó 15-ig legyen összegyűjtve. Ezen készletnek fogyasztása csak mindenkor szonneli pótlás mellett történhetik.

Ez rendeletem fogantatásáról egy házi-házra menő bizottság fog meggyőződni.

Amennyiben a vár veszélyeztetésének oka ezt megkivánná, a várparancsnokság mindazon polgári egyéneket, akik ezen rendelkezésnek eleget nem tettek, a vár területéről kitiltja.

Az élelmiszert beszerezésének kötelezettsége alól csak azok a lakosok menthetők fel, akik az egészségügyi szolgálathoz eredményesen tevékenyek, vagy élelmiszeripari elnyösen alkalmazhatók. Ezek és családtagjaik egyes élelmicikkeket a vár készletéből vásárolhatnak.

Az említett szolgálathoz való jelentkezések a községi hatóságnál eszközölendők.

Petrovaradin, 1915. január 30. Grzywinski, cs. és kir. vezérőrnagy, várparancsnok.

A várparancsnokság ezt a hirdetményt külön még a következőkben indokolta meg:

— A várparancsnokság lakosokon fel szólította a lakosságot, hogy szerezze be folyó

évi február hó 15-ig — a 45 — napra szükséges élelmiszert.

Ugyan már a hirdetés első mondata is rámutat arra, hogy veszély nem fenyeget, mégis szükségesnek tartom a lakosságot ezen az uton is megnyugtanni.

Az utolsó hetekben láttuk, hogy különböző élelmi cikkben mily nagy hiány mutatkozott. Újvidéken s ha nem segítettünk volna hamar, esetleg egyik-másik cikk teljesen el is fogyott volna.

Ezért jobb óvatosságnak lenni és a szükséges élelmiszert idejekorán összehordani, nehogy az élelmiszert hiány okozzon bajt.

Legyenek meggyőződve arról, hogy a várparancsnokság eme intézkedése kizárólag a lakosság érdekeinek megóvására szolgál.

Olcsóbb hus

vagy drágább jég?

(Léghűtő berendezése a vágóhídon. — Újabb szociális intézmény.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 3.

Sándor János belügyminiszter két nappal ezelőtt körrendeletet küldött Arad város közönségének, amely egyike a legérdekesebb miniszteri irásrúveknek. Sándor János a háboru alatt igen sok városban fordult meg és tapasztalatokat gyűjtött. Szomorú tapasztalatokat, mondja ő maga, mert azt látta, hogy a magyar városok minden program és különösen minden szociális érdek nélkül költöttek el város fejlesztési célokra. Nagyon rossz néven vette a miniszter, hogy a belvárosok rovására a külvárosok teljesen elhanyagoltak és ezek a járványok melegágyai. Figyelmezteti a miniszter a városokat, hogy a jövőben, nagyobb befektetések előtt kérdezzék meg lelkiismeretüket, mert a háborunak meg kellett tanítania a törvényhatóságokat arra, hogy a város fejlesztési cselekedetük mindig az egész polgárság érdekeit szolgálják, nem pedig parciális, részleges csoportoknak tegyenek szolgálatot.

Sóha államfőnk nem mutatott rá plasztikusabban a magyar városok életének mélyebben fekvő bajaira, mint Sándor János, aki a háboru kitörésekor is megmutatta, hogy van érteke a vidéki törvényhatóságok életének megértése iránt, mert első tette az volt, hogy a háboru idejére a takarékoságról szóló rendelkezéssel elejét vette mindentéle veszedelmes kísérletének.

Ezeket azért kellett elmondani ma, mert Arad város tanácsa ismét egy nagyon fontos szociális kérdés megoldását tűzte napirendre. A mészárosok és a közönség nyáron állandóan husdrágaságról panaszkodnak és évek óta azt hangoztatják, hogy ez azért van így, mert nincs a vágóhídon megfelelő hűtő készülék, a mészárosok nem használhatják ki a konjuktúrát, nem raktározhatják el a húst.

A város tanácsa a jéggyárral kapcsolatban akar most léghűtőt létesíteni, hogy a gyár munkaképességét, amelyet eddig sohasem lehetett teljesen kihasználni, értékesíthesse. Körülbelül huszonegyezer koronába kerül a berendezés és tizenháromezer korona az üzemeltetési költség a létesítendő léghűtőnek, amint ezt Zádor Imre gépüzemigazgató a jéggyár bizottság mai ülésén, melyen Lócs Rezső polgármester helyettes elnököt, a technikai berendezés ismertetésének kapcsán elmondotta.

A bizottság egyhangulag úgy határozott, hogy a léghűtő berendezését javaslatba hozza a tanácsnak és kéri, hogy a közgyűlés által rendelkezesse meg az ajánlatot tett fővárosi gyárnál a gépeket. A befektetés a városi törzsvagygon terhére történik.

Az üzemeltetési költség fedezésének kérdése az, ami magánál az intézmény létesítésénél is fontosabb. A mészárosoknak kell fedezniük a hűtő üzemeltetési és természetesen ezt a húst fogyasztó közönségre hárítják. Barkó Ferenc vágóhídi igazgató véleménye szerint a vágóhídi díjakat harminc százalékkal kell majd emelni, ami egy-egy marhánál egy koronát tesz ki. Minthogy a hűtőt a jéggyár tartja majd üzemben és ennek válik majd hasznára, mert ennek eddig paragon heverő energiáját értékesíti, a

Megjósolt tengeralatti blokádn.

(Conan Doyle Anglia veszedeleméről.)

1914. júliusában, ép a háboru kitörése előtt, sir Arthur Conan Doyle, a Sherlock Holmes történetek ismert szerzője novellát írt, amelyben próféta szavakkal jóslta meg Angliának tengeralattjáró hajókkal való blokádját, úgy, amint az most meg is történt s bebizonyította, hogy egy maréknyi tengeralattjáró, amely valamennyi Anglia felé igyekvő teherhajót elsüllyeszt, elegendő ahhoz, hogy Angliát minden Dreadnought-ja ellenére kiéheztesse és földre terjerje. Az elbeszélés címe:

Anglia veszedelem

és mint használta azt ki Johan Sirius kapitány.

Az elbeszélésben — amely a német tengeralattjárók hősiessége s különösen az U 21 legutóbbi tettei által különös érdekességet nyer — elmondja Conan Doyle, hogy Anglia egy kis állammal háboruba keveredik. A kis államnak flottája nagyon gyenge, de nyolc tengeralattjárója közül négy a hatalmas angol flottát sakkban tartja, számtalan angol gőzöst elsüllyeszt, megsemmisíti a tengerentúli angol kereskedelmet s Angliát kiéhezteszi.

Az elbeszélésnek — amely most a „Süddeutsche Monatshefte“ című folyóiratban jelent meg, mint azt a Pester Lloyd közli — tartalma a következő:

Az elbeszélés hőse Johan Sirius kapitány, a nyolc tengeralattjárónak, az „Alpha“, „Beta“, „Gama“, „Theta“, „Delta“, „Epsilon“, „Jota“, és „Kappa“-nak parancsnoka.

— A háboru kitörésekor — mondja Sirius

kapitány — első dolgom volt, hogy négy öregebb tengeralattjáróhajót küldtem a partnak arra a pontjára, amelyet bázisnak szemeltem ki s ahová olajat, pótlalkatrészeket, torpedókat, akkumulátorokat, pótlaperiszkópokat, szóval minden olyan dolgot vitettem, ami javításhoz szükséges. Azt az utasítást adtam nekik, hogy a tengerfenéken, husz lábnyira a víz alatt várakozzanak s csak éjszaka jöjjenek felszínre. Feladatuk csak az volt, hogy észrevétlenül maradjanak s további parancsra várakozzanak. Miután a tartalékflotta parancsnokának ezt megmagyaráztam, szívélyes kézzsoritással elbucsztam tőle.

Most már minden figyelmemet saját flottámra fordítottam, a melyet két divizióra osztottam, én magam a Jota és Kappa parancsnokságát vettem át, míg Mirian kapitány a Delta és Epsilon parancsnokságát vette át. Az ő tevékenységének színtere a csatorna lett volna, míg én a doveri tengerszoros környékén operáltam volna. Elmagyaráztam egész haditerveimet, azután megvizsgáltam, hogy minden hajó el van látva a szükséges kellékekkel. Mindegyiken negyven tonna olaj volt a tengerfeletti menetek, továbbá a tengeralatti vilámoskészülék dinamója számára. Ehhez járult még tizenhármtizenhármtorpedó s kétszáz löveg a tizenkétfőntos gyorstűzelő ágyúk számára, a melyek a fedélzeten voltak s ha a hajó a tenger alá merült, vízhatlan üregbe sülyedtek. Tartaléktelepszköpöket is vittünk magunkkal s egy árbócot a dróttalan telegrafálás számára. Elelem tizenhat napra volt velünk a tiz főnyi legénység számára. Ez volt a négy tengeralattjáró felszerelése, a melyek hivatva voltak a brit flotta egész értékét semmivé

tenni. Ugyanaznap alkonyatkor — április tízedike volt — elindultunk felejtethetlen utunkra. Egész éjjel dél felé haladtunk tizenhármtorpedó általános sebességgel.

Réggel öt óra volt, a mikor a keskeny hidon állva messze nyugaton megpillantottam a norfolki part halvány fényét.

— Na most John Bull — mondtam magamban — alapos leckét fogsz kapni s én leszek a tanító mestere. Tartsd nyitva szemeidet s kevesebb párt politikát üzz, azt tanácsolom.

Részvét fogott el, a mikor a védtelen néptömegre gondoltam, a yorkshire-i bányászokra, a lancashire-i takácsokra, a birminghemi éremunkásokra. Lodon kikötőmunkásaira és iparosaira, a kikre éhínséget zudítok. Láttam a lesóványodott kezeket, a mint kenyérrért nyújtották felém s én keményen visszautasítottam. De a háboru az háboru s az árát a boldog fizeti. Az én működési területem a Themse torkolata volt s néhány óra múlva már a célnál voltam az én kis Jotával, tizenhármtorpedóval és gyorstűzelőmmel.

Sirius kapitány elbeszéli ezután, hogy mindjárt az első napon öt hajót süllyesztett el, amelyeknek tonnatartalma körülbelül 50,000 tonna volt s leírja a pánikot, amelyet ez a haditét Londonban előidézett.

— A londoni piac már érzi a hatást! S milyen izgatottságban lehet a tengeri biztosító börze! Elképzelttem magamban, hogy kiabáltak a rikkancsak az estilapok szenzációját! Láthatuk az eredményt, mert szinte neveltség volt, hogy mint vonultak ki felzudult darázsokhoz hasonlóan Sheemessből a torpedónaszádok. Minden irányban szétszóledtek s az égen, mint

jég árának alakulására is befolyással lesz. Az a kérdés tehát, hogy a közönség szempontjából mi fontosabb: olcsóbb hus, vagy olcsóbb jég.

Zimmermann Károly dr. kórház igazgató azt mondotta, hogy a jég ugyszólván, lukszus cikk, míg a hus olyan közszükségleti élelmiszer, amelyet mindenki számára olcsóbbá kell tenni és azt javasolta, hogy inkább legyen olcsó a hűtés, mint a jéggyártás. Ez a telfogás megfelel Sándor János belügyminiszter intencióinak, aki bizonyára mérlegelni fogja ezt a fontos körülményt, amikor a háboru alatt egy nagyobb befektetésre ad engedélyt.

A jéggyári bizottság azt mondotta ki, hogy a jeget adja olcsóbban, de a vágatási díjak harminc százalékos emelését javasolja a törvényhatóságnak.

A bizottság megbizta a vágóhídi igazgatót, hogy lépjen érintkezésbe a méssáros és hentes ipartestülettel és kérje ki annak véleményét ebben a reájuk nézve is fontos kérdésben.

Magyar miniszterek Bécsben. Bécsből jelenti: Gróf Tisza István miniszterelnök és báró Harkányi kereskedelemügyi miniszter ma reggel Bécsbe érkezett. Tegnap este ideérkezett Teleszky János pénzügyminiszter, a ki pár napi pihenésre a Semmeringen tartózkodik. A magyar miniszterek azért jöttek Bécsbe, hogy a mai nap folyamán a külügyminiszteriumban tartandó közös miniszteri tanácskozáson részt vegyenek. A tanácskozáson báró Burián közös külügyminiszter elnökölt és a magyar minisztereken kívül osztrák miniszterelnök, az osztrák kereskedelemügyi és pénzügyminiszter, valamint a közöminiszterek vettek azon részt. A délelőtti órákban Tisza István gróf találkozott Burián báró külügyminiszterrel, a ki egyelőre még a Magyar Házban lakik. A miniszterelnök a mai nap folyamán magánkihallgatáson jelent meg a királynál és részt vett a külügyminiszteriumban tartott közös miniszteri értekezleten. Hazai Samu báró honvédelmi miniszter a tárcájához tartozó ügyekben már szombat óta Bécsbenidőzik.

Román hangulatváltozás mellettünk.

(A russenofil „missionáriusok” kudarcra.)

Lábirati tudósítás.

Bécs, február 3.

Czernin Ottokár gróf bukaresti osztrák-magyar követet tudvalevőleg Bécsben a király külön kihallgatáson fogadta. A nagykövet ezután hosszabb megbeszélést folytatott Burián báró közös külügyminiszterrel. Hir szerint a legutóbbi napokban és Czernin gróf bécsi utjával kapcsolatban Romániában határozott hangulatváltozás történt a centrális hatalmak — monarchia és Németország — javára.

A Vossische Zeitung bukaresti levelezője írja:

Páris és Róma között román „missionáriusok” szaladgálnak — akiknek jelentőségét, miután a parlament tagjai, vagy épen volt miniszterek a közönség félreérti — a folyton hirdetik az örömhirt: Románia legközelebb beavatkozik a háboruba a centrális hatalmak ellen fordulva. A legtecsesebb ezek között az utazó prédikátorok között Diamandi György képviselő, egy tucatpolitikus, aki Bukarestben azt mondhatja, amit akar, anélkül, hogy bárki is törődne vele s aki tulboidog volt, amikor Párisban a nagy államférfiut játszhatta s a feszülten figyelő franciáknak kijelentette, hogy Románia csak kedvező időjárás beálltát várja, hogy 600.000 vagy épen 800.000 főnyi sereggel falvonuljon s Franciaország ellenfelét letiporja. Amikor egy tulkívánsi hallgató megkérdezte tőle, hogy Románia mért nem lép fel már most mentőakciójával. Diamandi ur rendíthetetlen komolysággal válaszolta, hogy a „Duna áradására” kell várni, hogy a román Duna-flottilla egész Budapestig hajózhasson s a magyar fővárost rommá lőhesse.

Rómában is ugyanezeket a bölcsességeket mondotta el Diamandi ur, mint „a román közvélemény képviselője”. A román háborus fanatikuskok lelkesedése a „nagy latin testvérem” iránt azonban észrevehetőleg csökkent, amikor csalódtak abban a reményükben, hogy „nemzeti ideáljuk megvalósításáért” folytatandó harcban Itália mellettük fog állani. Előbb azt mondták, hogy Románia és Itália együvé tartoznak s közösen masiroznak, miután azonban Itália nem „masirozik”, azóta Párisban a román heco-apostolok más je'szót hangoztatnak: hogy Románia és Itália közösen érdekközösség s ezért Romániának abszolút nem kell várni Itáliára, hogy ellenségein rajtaüssön. A párisi naivak már azt hiszik, hogy Románia a seebükben van s kész a szorongatott oroszoknak segítséget nyújtani. De ha nem osainak az előjelek, keserű csalódásban lesz részük. Nem azért, mintha nagyon sok olyan román volna, aki belátná, hogy a mai körülmények között Oroszország győzelmé Románia nemzeti és állami létének legnagyobb veszélye. De azok a férfiak, akik felelősek, számolnak azzal, hogy egy háborus kaland a kettős szövetség ellen megsemmisítő következményekkel járna Romániára nézve. Ezen nem fognak változtatni sem az ordítóok, sem a heccelők, sem pedig az itteni orosz követség rubeljei. Ha csak nem következik be alapvető változás a jelenlegi háborus helyzetben, Románia nem lép ki semlegességéből, amely mellett nem veszithet semmit, de — ha helyesen fogja fel a helyzetet, nagyon sokat nyerhet.

Joneson a barnum-ember.

Bukarest. Carp a német lapokban nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a román nép többsége nem ellenséges a németek és osztrák-magyarok iránt. A gazdasági körök németbarátok, a katonaság sem németellenes. Az érdekes nyilatkozat egyik passzusa így hangzik: — Joneson egy barnum-ember, akinek nincsenek követői. Előttek kétségtelen a középhatalmak győzelmé és hibának tartottam, hogy nem álltunk rögtön melléjük. Véleményem csak naponta erősödik.

Románia nem mozgósított.

Szófia. Radev bukaresti bolgár követ kijelentette, hogy Romániában nincs általános mozgósítás, csak a földrajzi helyzetnél fogva kénytelen Románia megelőzni az esetleges meglepetéseket.

a varjak keringtek az aeroplánok és hydroplánok. A Themze torkolatának minden pontját átkutatták, míg végre felfedezték bennünket. Egyik torpedóvadáson látott meg bennünket valaki táveszével s teljes gőzzel sietett felénk. Ugy gondoltam, okosabb, ha elsietünk, mert még ha elsüllyesztjük, akkor se érünk vele sokat. Viz alá merültünk s délkeleti irányban elsiettünk néha-néha felmerülve a felszínre. Végre Kent partjaira érkeztünk el, míg üldözőink fényoszlopi messze nyugaton világítottak. Az éjszakát vesztetg töltöttük, mert éjszaka egy tengeralattjáró nem sokkal többet ér mint egy rossz torpedónaszád. S azonkívül is valamennyien a rádárak voltunk s szükségünk volt pihenésre.

Sirius kapitány ezután a francia vizekre tesz kirándulást s Boulogne kikötőjében elsüllyeszt néhány angol hajót, amelyek oda menekültek. Másnap kezembe került a londoni „Courier” egy példánya, amelynek első oldalán a következő ríkió címek voltak:

Blankenberg elfoglalása

Az ellenséges flottá elpusztítása

A főváros égése

Usztyhajók pusztították el az aknákat

Két csatahajó elsüllyedése

Vége a háborúnak?

Minden úgy történt, ahogy gondoltam. A város az angolok kezében van. S most azt hiszik, megnyerték már a játékot. Várjatok csak!

A másik oldalon egy kis hír volt, amelynek körülbelül ez a tartalma:

Ellenséges tengeralattjárók.

Néhány ellenséges tengeralattjáró a nyílt

tengeren van s kereskedelmi flottáknak meglehetősen nagy károkat okozott. A veszélyeztetett vidék hétfőn, főleg pedig kedden a Themze torkolata volt a Solent nyugati bejárója. Hétfőn Nore és Margate között öt nagy hajót süllyesztettek el, a részletek következnek. Ugyanaznap Ventornál a Verulam nevű bombay-i hajót süllyesztették el, kedden pedig a Virginát, Caesárt, King of the East-et a Pathfinder-t Foreland és Boulogne között. Ugyanaznap megsemmisítették Needles-nél a The Queen of Sheba-t, Orontest, Dianát és Atalantát. Szikretáviró utján azt az utasítást adtuk élelmiszert szállító hajóinknak, hogy a csatorna környékét kerüljék el. Sajnos, nyilvánvalóan még legalább két ellenséges tengeralattjáró van partjaink közelében. Négy marhaszállítóhajót tegnap este Liverpool környékén süllyesztették el, kettőt pedig Bristolnál robbantottak fel. Vigasztaló csak az, hogy egy tengeralattjáró legfeljebb tíz napig maradhat élelmiszer és pótlanyag felvétele nélkül uton s miután a bázisokat elfoglaltuk, kalózkodásuk rövidesen meg fog szünni.

Igy szólt a Courier tudósítása, de egy másik hír még érdekesebb volt:

— A buza ára, amely a háboru kitörése előtt egy héttel 35 shilling volt, tegnap 52 shillingre emelkedett. Tengeri tegnap 21-ről 37-re, árpa 19-ről 35-re, a cukor pedig 11 shillingről 19'60-ra emelkedett.

— Flaim, — mondtam, mikor ezt a leghétségnek felolvastam — mondhatom nektek, hogy ez a pár sor többet jelent, mint az egész első oldal. Blankenberg bevételéről szóló tudósítás. De most menjünk vissza a csatornába s emeljük meg egy kicsit az árakat.

Az árak mind magasabbra emelkedtek, mert a tengeralattjárók, a többiek is, szünet nélkül dolgoztak. A külügyi államtitkárt életveszélyes fenyegetésekkel halmozták el, habár a háboru megüzenéséhez valamennyi párt hozzájárult. A valódi bűnösök azonban azok voltak, akik nem látták előre, hogy amíg Anglia nem termeli maga életszükségletét, vagy amíg alagu'on nem biztosítja a behozatalt, addig hiábavaló minden áldozata a hadsereg és flottára, ha az ellenségnek van néhány tengeralattjárója, amelyet fel tud használni okosan. A büszke Anglia végül is kényszerül a kis állammal szegényteljes békét kötni. A Times a békekötésnél a következőket írja: „Ha egy nagy állam győzött volna le bennünket, amelynek van elég ereje a győzelem teljes kihasználásához, akkor elvesztettük volna összes gyarmatainkat s még jelentős hajlisarcót kellett volna fizetnünk. Teljesen ki lettünk volna szolgáltatva a győző kénye-kedvének.

Conan Doyle novelláját néhány tengerészeti szakértő véleménye fejezi be, amelyek közül az érdekesebbek a következők:

Algernon de Horsey admirális: Regénye lebilincselő előadása egy képzelt háborúnak, amely azonban érdemes arra, hogy részletesebben foglalkozzunk vele. Mindig azon a nézetem voltam, hogy feltétlen szükségünk van egyelegendő erős szárazföldi seregre s annak biztosítására, hogy háboru esetén az élelmiszer beszállítás akadálytalanul történhessék. Ha erről nem gondoskodnak, existenciánk forog kockán. Maga Haldane lord is hadügyminiszter korában is kijelentette, hogy az ellenségnek csak élelmiszer behozatalunkat kell megakadályozni.

Lord Churchill a német tengeralattjárók támadásairól.

(Anglia husz új hajót rendelt. — Főlelem a szigetországban az éhínség miatt. — Német U—k az Ir-tengeren.)
(Hivatalos távirati tudósítás.)

Berlin—London, február 4.

Egy német hajó tíz angol ellen.

Berlin. Milanóból táviratozzák: A Corriere della Sera mai száma közli lord Churchill angol tengerészetiügyi miniszternek a Matin londoni tudósítójával folytatott beszélgetését. Churchill kijelentette, hogy a míg a németek valamely kikötőben, vagy csatornában maradnak, addig mindennapi kisebb összeütközésekben némi sikereket érhetnek el. Természetes hogy egyetlen német tengeralattjáró hajó, a mely elhagyja kikötőjét, jelentősen nagyobb kárt tud okozni mint tíz angol tengeralattjáró hajó, a mely átkutatja a tengert és nem akad német hajóra.

Ilyen módon könnyen megeshetik, hogy egy tengeralattjáró hajó ellenében, amely csak néhány font sterlingbe kerül, el lehet vesztetni egy nagy páncélos, amely az országnak milliókba és milliókba kerül, nem is szólva arról, hogy száz meg száz ember élete van egy hajón kockázatva. Ezért tanúsít a mi tengerészetünk oly nagy óvatosságot, mikor hajóink kifutnak a nyílt tengerre.

De bármilyen óvatos és hatalmas legyen is flottánk, a tengernek mélyeségek titkai és veszedelmes meglepetései lehetnek, amelyekre mindig gondolni kell. A németek mindenképpen jobban tudják, hogy milyen körülmények között kell a mi keleti partjainkra bombákat dobni. Legutóbb is azt a napot választották erre a célra, amelynek éjszakája a leg hosszabb. Ha távozóban nem oltalmazta volna őket sűrű köd, úgy menthetetlenül kezeink közé jutottak volna.

Anglia tengeralattjárókat épít.

Berlin. A Tägliche Rundschau amerikai értesülése szerint az angol kormány Kanadában egész raj tengeralattjáró naszádot rendelt. A Germania Herald című montreáli lap közli: A Canadian Vickers Company Montreálban rendelést kapott az angol kormánytól husz tengeralattjáró naszád építésére, a melyeknek tervrajzait angol haditengerészmérnökök készítették. A montreáli hajógyárban már tíz ilyen naszádon dolgoznak.

Rémület Angliában.

Amsterdam. Hasztalan szépítgetik a helyzetet a londoni lapok, a tény az, hogy a német tengeralattjáró naszád bravuros vállalkozása egész Angliát megrémítette és a nyugtalanság annál nagyobb, mert joggal lehet attól tartani, hogy a német támadás elzárja a szigetországot az élelmiszerek szállításától. Növeli a veszedelmet az a körülmény, hogy a nagy brit kikötőkben, Londonban és Liverpoolban, de másutt se lehet a hajókat kirakodni, nincs megfelelő számú munkás és a kikötők tömve vannak várakozó hajókkal. Maholnap a kereskedelmi hajózás Hollandiával teljesen meg fog bénulni, mint hogy Anglia nem kísérheti a kereskedelmi hajókat hadihajókkal, mert hiszen akkor a saját haditervét döntené halomra.

Kopenhága. A Politiken vezércikkében ezeket írja: Az új tengeralattjáró háború a semleges államokban aggodalmat kelt, mert félnek, hogy a semleges hajózásnak is nehézségekkel kell majd megküzdeni.

A német tengeralattjárók titokzatos bázisa.

Róma. Az angolok azzal akarják kisebbiteni a német tengeralattjárók sikerét, hogy az őrök árulással vádolják. Azt a fantasztikus hírt terjesztik, hogy az ir partvidék mentén a német tengeralattjáróknak titkos rejtekhelyük van és ir nagybirtokosok segítik a németeket. Az angol admirális erre való tekintettel szigorúan őriztetni az ir tengerpartokat.

Páris. A Temps hangsúlyozza, hogy a helyzet, amelyet a német tengeralattjáró naszádok támadása teremtett, komoly. Igen nagy jelentőségű a lap szerint a január 30-iki esemény. E napon egy német tengeralattjáró naszád befutott az Ir-tengerbe és egy 3000 tonnás kereskedelmi hajó elsüllyesztésével adott életjelet magáról. Ez nem egyéb, mint a német admirális szándékainak megvalósítása, hogy az angol kereskedelem ellen tengeralattjáró naszádokkal folytasson háborút és ezt az akciót Nagy-Britannia minden tengerére kiterjeszse. A németek tervszerűen követik ezt a célt. Tengeralattjáró naszádjuk mindjobban előnyomulnak, az egyik az Ir-tengerben, Anglia szívében jelent meg. A lap ezután rámutat arra, hogy Németországnak csak kevés tengeralattjáró naszádjuk van.

Berlin: Londonban az angol hajóknak további veszteségeit jelentik. Azt híresztelik, hogy a csatornában és az ir tengeren tucat-számra cirkálnak a német tengeralattjárók.

Anglia leleplezett „trükkje“.

Berlin: Biztos forrásból érkezett az angol tengernagyi hivatal következő titkos rendeletéről jelentés: Tekintettel arra, hogy a német tengeralattjárók feltűntek az angol ir vizeken, az összes angol kereskedelmi gőzösök tüzzenek ki semleges lobogót és fedjék be mindazon jeleket, amelyekből a hajók származására és gyártási helyére lehet következtetni.

Az angol kereskedelmi hajók biztosítási rátája.

Milanó. A liverpooli kereskedelmi hajózási biztosító társaságok a Secolo londoni távirata szerint a parti hajós kereskedelmi gőzösökre a biztosítás díját öt százalékról 21 százalékra emelték.

London. A német tengeralattjáró naszádok támadásai következtében a Lloyd-társulat a biztosítási díjakat minden irányu tengeri utra husz-száz százalékkal felemelte.

Meddig tart a népfelkelői szolgálat? Bécsből jelentik: Sűrű kérdéskörrel az osztrák honvédelmi minisztérium szűkegesnek látta hivatalosan közölni, hogy a háborús állapot a népfelkelési törvényben a népfelkelői kötelezettség korhatára nincs befolyással. Mindenki, a kit a népfelkelés behívása a népfelkelői korban ér, addig tartozik népfelkelői szolgálatot teljesíteni, míg a népfelkelésről szóló törvény 4. szakasza értelmében a népfelkelést föl nem oszlatják.

Öngyilkos fővárosi bankár

(Elfer Dániel agyonlőtte magát.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 3.

Elfer Dániel 58 éves budapesti tőzsdebizományos — mint fővárosi tudósítónk jelenti — tegnap délután Nagymező-utca 37., III. emelet 16. szám alatti lakásán jobbhálatékon lőtte magát és meghalt.

Elfert jól ismerték és szerették Budapest tőzsdei és pénzügyi köreiből. Régebben a May, Elfer és Adler fürdő-utcai cégnek volt a tagja, nagy tekintélynek örvendett és az utóbbi időben az Erzsébetvárosi Takarékpénztár igazgatóságába is beválasztották. A cég feloszlása után önállósította magát és az utóbbi időben a Szabadság-tér 17—18. szám alatt volt irodája.

Naponta bejárt az irodába, még a legutóbbi időkben is, bár üzleti ügyeit ekkor már egy megbízottja intézte. Egy évvel ezelőtt meghalt a felesége és ez a csapás nagyon megrögzítette a különben is idegbeteg embert. Buskomorságához hozzájárultak még azok az anyagi veszteségek, amelyeket az utóbbi időben szenvedett. Az Általános Iparbanknál körülbelül 300.000 koronát veszített, a Margitszigeti Részvénytársaságnál pedig, mikor a társaság a járadékengedélyt nem kapta meg, ő és családja sokat veszített a részvényeken. Többször hangoztatta családja előtt, hogy tisztességes üzleti elvei és barátjai miatt még kellemetlenségei lesznek, az utóbbi időben azonban sohasem beszélt pénzügyeiről, családjáról.

Elfer tegnap családja körében megebedett. Nála volt vejének, Tibor Róbertnek, az Általános Forgalmi Részvénytársaság volt igazgatójának és a Magyar Érték- és Iparbank vezérigazgatójának édesanyja, özvegy Trotzer Simonné, továbbá két bankhivatalnok-fia és az egyik leánya. Ebéd után levetkőzött és ágyba feküdt, azt mondta, hogy aludni akar. Délután öt órakor leánya beküldte a szobaleányt, hogy keltse fel. A szobaleány már ébren találta.

Később bement hozzá Trotzerné. Elfer azt mondta neki, hogy mindjárt felöltözködik. E helyett azonban a szalonba ment, egy karoszkékbe ült, elővette revolverét és jobbhálatékon lőtte magát. A lövés zaját a lakásban senki sem hallotta, később azonban már gyanus volt távolmaradása; hozzátartozói bementek a szalonba, de Elfert már holtan találták.

A lakásban megjelent a rendőrség is és jegyzőkönyvet vett fel az esetről.

Tibor Róbertné, született Elfer Róza az öngyilkos bankár leánya a következő felvilágosítást adta atyja öngyilkosságáról.

— Mi, család, nem tudjuk megérteni, miért lett öngyilkos a szerencsétlen apánk. Nekünk soha semmiféle bajáról nem panaszkodott, bár észrevettük rajta, hogy az utóbbi időben ideges és elkeseredett volt, mégis ezt annak tudtuk be, hogy édesanyjának tizenhárom hónappal ezelőtt meghalt. Azóta mindig levert és szóltan volt. Tibor Róbertné elmondotta még, hogy anyagi zavarokról mitsem tud, lehet hogy voltak anyagi kalamitásai az édesatyjának, de azt kizártnak tartja, hogy a Magyar Érték és Iparbanknál, amelynél férje vezérigazgató volt, apjának nagyobb anyagi érdekeltisége lett volna.

Az öngyilkos bankár családja most mindenféle kutat egy hátrahagyott levél után, de eddig ilyen nem került kézre. Érdekes, hogy öt perccel az öngyilkosság előtt Tiborék Gyuri nevű kis fia még nagyapjával beszélgetett és az öreg uron akkor még látni sem lehetett, hogy mire készül.

Diplomáciánk Vörös Könyve.

(A világháború okmányai.)

Tátrati tudósítás.

Bécs, február 3.

Az Osztrák-Magyar Vörös Könyv címmel ma jelent meg az a 69 darab diplomáciai akta, a melyet az osztrák-magyar monarchia hivatalosan kiadott, hogy ezzel is tisztázza a most folyó világháború előzményeinek történetét és hogy világosan és az ellenségnek minden ármánykodását legyőzve, bebizonyítsa, hogy a háború, a melyet az osztrák-magyar monarchia és Németország visel, a jog és igazság háborúja egy bűnös szövetség és cinkostársai ellen. Az okiratok június 29-től augusztus 21-ike közti időt ölelik fel.

Az entente államai már kiadták okmányaik gyűjteményét és ismervé mindazt, amit ellenségeink jónak láttak közzétenni, hogy a maguk részére hajtsák a világ közvéleményének ítéletét, kétszeres erővel hatnak a Vörös Könyv adatai.

A hivatalos kiadás bevezetéséből közöljük a következőket:

Szerbia titkos aknáit.

Mióta a Karagyorgyevits-dinasztia elfoglalta a Száva menti királyságnak vérrel beszennyezett trónját és Sándor király élete ellen szót összeesküvés részeseivel vette magát körül, azóta Szerbia — habár különböző utakon és változó intenzitással is — szakadatlanul azt a célt követte, hogy ellenséges propaganda és forradalmi üzemek segítségével aláaknázza Ausztria-Magyarországnak délszlávok lakta vidékeit, hogy ha majd az európai helyzet a nagyszerb tervek megvalósításának kedvezni fog, a monarchiától elszakítsa azokat.

A bevezetés ezután elmondja, hogy az annexió idején Szerbia cserbenhagyva az orosz védőhatalomtól, a mely akkor még nem érezte magát elegendően felfegyverkezettnek, 1909. tavaszán ünnepélyes ígéretet tett Európa színe előtt, hogy a jövőben barátságos viszonyban fog élni Ausztria-Magyarországgal.

De ez a várakozás nem teljesedett be. Azok a szomorú tapasztalatok, amelyeket ezzel az álnok szomszéd állammal szemben szereztünk, kijelölték az utat, amely egyedül vezethet érdekeink biztosítására.

Az ultimátum.

A Vörös Könyv szerbiai képviselőink jelentéseivel kezdődik, amelyekből kitűnik, hogy mennyire örültek a szerbek a szerajevói gyilkosságnak.

Jóllehet Szerbia még kitérő és alattomos válaszában megadása előtt elrendelte az általános mozgósítást és ezzel nyíltan kifejezést adott ellenséges szándékának, a monarchia még három napig várt, mielőtt a háborút megüzente volna.

Az angol kormánynak az a javaslata, hogy a szerb konfliktus elintézése a hatalmak konferenciájára bizassék, már csak az ellenségkedés megkezdése után érkezett Bécsbe, minélfogva az események azt már túlhaladták.

Az entente büne.

Súlyosan vétkeztek az entente-hatalmak, amikor politikai önzésük sugallatát követve elzárkóztak a közérkötes és emberiség követelményei elől és pártját fogták a vétkes Szerbiának. Ha a szerb konfliktussal szemben várakozó álláspontra helyezkednek,

elkerülhetők volna a világháborút

és azért a végzetellen szenvedésért, amely most rászakadt az emberiségre, a történelem ítélszéke előtt nekik kell felelniök. Nem lehet kétség, hogy a kis szerb állam sohasem merészkedett volna elkövetni azt, a mit tett, ha nem számít Oroszország titkos helyeslésére védelmére.

A szerbiai jegyzék Pétervárott.

Mikor Szapáry gróf pétervári követünk átadta Sassonownak a Szerbiához intézett jegyzéket, Sassonow nyomban azt kérdezte, hogy be van-e bizonyítva, hogy a merényletek Belgrádból indultak ki. Később megjegyezte: tudja, hogy háborút akarunk indítani Szerbia ellen és ez csak az ürügyünk. Legélénkebben a Narodna Obrana feloszlatása ellen nyilatkozott. De ellenezte a monarchia közegeinek a subverzív mozgalom elnyomásában való részvételét is. A miniszter kijelentette, hogy az ultimátum után nem kíváncsi a bizonyítékokra, mert ezzel igazoltuk, hogy okvetlen akartuk a háborút Szerbiával. Szapáry gróf megjegyzi, hogy Sassonow állásfoglalása teljesen elutasító és ellenséges volt.

A német nagykövet ugyanaz napon kijelentette Sassonownak, hogy a monarchia csak méltán kiérdemelt fenytésben akarja részesíteni Szerbiát.

Szakítás Belgráddal.

Berchtold július 24 én utasítja londoni követünket, közölje Grey-el, hogyha a határidő Belgrádban eredménytelenül telik el, egyelőre csak a diplomáciai összeköttetés megszakítása következik.

De ha Szerbia csak katonai előkészületeink nyomása alatt engedne, akkor a felmerült költségek megtérítésére kötelezzük.

Július 25-ikén belgrádi követünk a következő táviratot küldi Berchtold külügyminiszternek:

Belgrád, július 25.

Minisztertanács tegnap este és ma reggel összeült; többszörös verzió szerint még a határidő leteite előtt választ fogok kapni a jegyzékünkre. Ugy hallom, hogy az udvari vonatot összeállítják, a nemzeti bank és a vasút pénzét, valamint a külügyminisztérium ügyiratait az ország belsejébe viszik. Kollegám közül néhányan az a teltogása, hogy követniök kell a kormányt. Különösen az orosz követségen csomagolnak.

A helyőrség tábori felszereléssel elhagyta a várost. A var löszertárait kiürítették. Az állomáson nagy katonai forgalom. Az egészségügyi oszlopok Belgrádot déli irányban elhagyták. Az időközben kézhez vett utasítások értelmében szakítás esetén a hat óra harminc perces vonattal elutazom Belgrádból.

Bárá Giesl Berchtoldhoz.

Zimony, július 25.

Délután három óraker Szerbiában elrendeltek az általános mozgósítást.

Bárá Giesl Berchtoldhoz.

Zimony, június 25.

Követeléseinkre a szerb királyi kormány által adott válasznak ki nem elegendő volta folytán a Szerbiával való diplomáciai összeköttetést megszakítottam jelentem ki és a követség személyzetével Belgrádot elhagytam.

A válaszjegyzéket nekem két perccel esti hat óra előtt adták át.

Hogy akartunk vizsgálatot Szerbiában.

Július 25. Szapáry gróf Berchtold megbízásából figyelmeztette Sassonowot, hogy „a történelemben egyedül álló jelenség, hogy egy nagyhatalom egy szomszédos kis állam lázító üzemeltetése mellett olyan béketüreessel viselte volna, mint a monarchia.” Közölte továbbá, hogy közegeinknek a vizsgálatban való részvételével egy olyan iroda felállítására gondolunk, mint a minőt Oroszország tart fenn Párisban az anarchisták fékentartására.

A háború lokalizálva marad.

Grey július 26-ikán egy lo mazványt adott át a londoni német követnek, a mely Szerbia válasza lett volna, de ezt nem fogadtuk el, mert Szerbia akkor már elrendelte a mozgósítást.

Július huszonhatodikán a német nagy követ beszélt Sassonowval az orosz mozgósításról és megjegyezte, hogy veszedelmes, mert ha Németországban megnyomják a gombot, a dolog feltartóztatlan. Sassonow becsületszóra kijelentette, hogy egyetlen tartalékost, egyetlen lovat sem állítottak hadba. Suchomlinow hadügyminiszter a német katonai attasénak becsületszóra ugyanezt mondotta és hozzátette: ha a monarchia átlépi a szerb határt, a vele határos orosz katonai kerületeket mozgósítják.

Sassonow július 27-ikén pétervári nagykövetünk előtt aggodalmát fejezte ki, hogy a monarchia Szalonikiba, vagy épenséggel Konstantinápolyba akar előnyomulni. Erre Berchtold gróf a következő táviratot küldte Szapárynak:

Wien, július 27.

Felhatalmazom Excellenciádat Sassonow külügyminiszterrel szemben annak kijelentésére, hogy a monarchia mindaddig, a míg a háború Ausztria-Magyarország és Szerbia között lokalizálva marad, semmiféle területi hódításra nem gondol.

Nem alázkodik meg a monarchia.

Július 28-án a japánok semlegességet ígértek, amint tokiói követünk, Müller báró ezt Berchtolddal a felhivatalos japán Times kommunikéje alapján tudatta.

Július huszonnyolcadikán Németország visszautasítja az angol konferencia javaslatát, mert nem hajlandó szövetségesét Szerbiával szemben európai bíróság elé állítani. Aznap hadiállapot lépett életbe Szerbiával.

Grey békejavaslataira Berchtold azt táviratozza londoni követünknek, hogyha Grey a békét akarja, nálunk nem fog elfogadásra találni.

„Fontolóra kell azonban vennie, hogy az európai béke nem menthető meg az által, ha egyes nagyhatalmak Szerbia mögé állva, annak büntethetlensége érdekében vetik magukat közbe.”

Július huszonkilencedikén Szécsen gróf jelenti, hogy Franciaország katonai intézkedéseket tett. A német kormány újra titakozik az orosz tegeverkezések ellen, amelyek mozgósításra kényszeríthetik őt. Huszonkilencedikén Szapáry közli Sassonovval, hogy mi csupán déli hadtesteinket és csak Szerbia ellen mozgósítottuk, Oroszország ellenben teljesen mozgósított. Figyelmeztette ennek veszedelmes következményeire. Harmincadikán Grey közvetítést ajánl, ha addig beszüntünk minden akció Szerbia ellen. Elfogadjuk a közvetítést, ha addig Oroszország beszüneti mozgósítását. Másnap jelenti pétervári nagykövetünk az egész orosz hadsereg és flotta mozgósítását.

Oroszország átlépte a német határt.

Gróf Szogyény távirata Barchtoldhoz.
Berlín, augusztus 2.

Az államtitkár éppen most közölte velem, hogy az orosz csapatok Schwiddennél (Bialától délkeletre) átlépték a német határt. Oroszország e szerint megtámadta Németországot. Németország eennét fogva Oroszországgal hadállapotban levőnek tekinti magát.

A francia külügyminiszter az a válasza, hogy a monarchia az innsbrucki hadtestet nem küldte a francia határra, azt felelte, hogy egy osztrák-magyar hadtest alindított Németországba s ezt casus belli-nek tekintik. Erre augusztus 11-ikén a bécsi francia nagykövét elutazott, augusztus 12-én pedig Anglia és Franciaország megüzenték nekünk a háborút, mi pedig augusztus 22-én tudattuk Belgiummal, majd augusztus 24-én Japánnal, hogy Német-

országot szövetségben velük szorosan hadállapotban levőnek tekintjük magunkat.

Utolsó okirat utasítás Elisabeth hadhíjának Csingtauban, hogy a németekkel együtt harcoljon.

Válasz az orosz mozgósításra.

Barchtold gróf július 31-én költi diplomáciai képviselőinkkel a következő táviratot: Wien, július 31. Tájékoztatására és az ottani kormánytól való felhasználás végett: minthogy az orosz kormány határainkon mozgósítást rendelt el, kénytelenek vagyunk Galiciában katonai rendszabályokat foganatosítani. Ezek a rendszabályok tisztán defenszív jellegűek és csupán az orosz intőkedések nyomása alatt foganatosítottak. A helyzetnek megfelelő pour-parler-k, a melyektől minden érdekelte néve megnyugvást remélünk, időközben tovább folynak a wieni és szentpétervári külügyi hivatalok közt.

Bárczy István polgármester az északi harctéren

(Elmondja mit látott a fronton. — Frigyes főherceg humanizmusa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, február 3.

Bárczy István dr. polgármester a hadsereg főparancsnokának meghívására meglátogatta az északi harctéren a IV., budapesti hadtest oszlopait. A polgármester, aki tegnap este érkezett haza titkárával, Miklós Elemérrrel Budapestre, impresszióiról a következő érdekes dolgokat beszélt el:

— Érdekes utamról visszatérve közölhetem, hogy mindenütt a leglelkesebb fogadtatásban részesültem. Természetesen különös örömet okozott látogatásom a IV. hadtest és a mi háziereidünk katonái körében. Meggyőződhetünk arról, hogy a mult hó viszonylagos nyugalomtól alaposan felhasználták a felszerelések pótlására és a csapatok pihentetésére. Valamennyien kifogástalanul felszerelve, piros pozsgással, jókedvűen végzik nehéz kötelességüket és bátran mondhatom, hogy talán senki sincsen, aki oly biztos nyugalommal és erős hittel bízzék csapataink győzelmében, mint éppen azok, akik elől, a tűzvonalban vannak. Az ismert, pompásan elkészített lövészárkaik körül látható különböző táblák, felirások mutatják, hogy kedélyük milyen egészséges, derűs.

Bárczy-falva.

Hogy mennyire örültek, a mikor megláttak, az igazán meghatározó volt. Mindenféle fenyőgalyakból készült diadalív — egy falut hirdetően Bárczy-falvára kereszteltek tiszteletre. Sokfelé kérdeztem, nincs-e valami szükségük? Mindenütt azt felelték, hogy mindennel elvannak bőszesen látva, jó a kosztjuk, pompás a felszerelésük és kis hályhás földalatti házaikban kedvesen meghúzódnak. A legénység szereti a tisztjeit és meghitt összetartásban élnek. A tisztikar látogatásom emlékére egy orosz érpennelt adott át.

A Hindenburg ezrednél.

Ugyanilyen lelkes fogadtatásban részesített a 69. "Hindenburg" ezred. Lövészárkaikról és Hindenburg-Ujjalról nem beszélek, mert azt már a mi közönségünk hírből jól ismeri.

Ugyancsak pompás fogadtatásban részesültünk a 12. hadtestnél és az ott lévő székelő ezrednél. Mindenütt sokat beszélgettem nemcsak a tisztekkel, de a legénységgel is és mondhatom, minden tekintetben a legjobb benyomásokat szereztem. A Böhm-Ermolli hadseregnek ugyyszólván összes főbb tisztjeivel érintkeztem és igen sok érdekes dolgot hallottam, a melyekből elég világos képet tudtam alkotni arról, ami ennek a hadseregnek Orosz-Len-

gyelországban való igen fontos és dicsőséges szereplését illeti.

Német-magyar barátság.

Nagyon érdekes, hogy milyen teljes összhangban, sőt összeolvadó egységben működnek csapataink a német csapatokkal. Az egyik helyen német tábornok alatt csupa magyar csapat szolgál, másutt a mi tábornokaink alatt német csapatok. Különösen meglepett még az a valóságos kulturmunka, amelyet a mi katonaságunk fejt ki minden városban, sőt a kisebb falvakban is, ahová beteszi a lábát.

Évezázadok pisakát takarították el. A lakosságot hozzászoktatják mindenféle közegészségügyi berendezkedéshez, amelyet eddig nem ismertek, vagy csak tökéletlenül alkalmaztak. Némely helyen tisztjeink között valóságos polgármester-tehetségeket fedeztem fel.

Végül meg kell emlékezni arról a szíves fogadtatásról, a melylyel a hadsereg főparancsnokánál mindenfelé találkoztam; de mindenekelőtt a hadsereg főparancsnokánál, Frigyes főhercegnél, a kinek arany szíve főforrása annak az emberkimélő, humanus hadseregvezetésnek és állatásnak, a melyről olyan közvetlen tudomást szereztem.

Emellett igazán jól esett az ő szájából hallani a magyar katonák, a magyar huszárok, a tisztek, a tartalékos tisztek és a népfőlkélok dicséretét. Benne igazán lehetetlen meg nem látni, meg nem érezni, hogy ő nemcsak főparancsnok a hadseregnek, hanem mindegyik katonának szerető, gondos atyja.

És mindent egybefoglalva, a pesti katonák hozzátartozóit megnyugtathatom, hogy a mi fiaink jól vannak, egészségesek, erősek, jókedvűek, elszántak és bátor szívekkel várják a jövőt. A mi kötelességünk, hogy méltóak legyünk öhozzájuk és hogy ismerjük azt a kötelességet, amelyet a háború után kell majd lerónunk azokkal szemben, akik a kemény harcából a maguk részét komolyan kivéve, visszatértek és azokkal szemben is, akik nem térnek vissza.

A polgármester, mint elmondotta, Orosz-Lengyelországban is járt, de hogy hol, azt a hadviselés érdekeire való tekintettel nem mondhatja meg. A fronton, a lövészárkokban is megjelent Bárczy, aki 225 méternyire közelíthette meg az oroszokat.

A kiütéses tifusz-járvány.

(Egy pozitív és öt gyanús megbetegedés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 3.

Arad város közönsége várva-várja Károlyi Gyula gróf kormánybiztos érkezését, mert abban a meggyőződésben él, hogy a kormányhatalom képviselőjének közbelépése változtatni fog a helyzeten, amely sajnos ezer veszedelmet rejteget magában ma is, noha a kiütéses tifusz-járványt hivatalosan konstatálták és nyilvános ülésen állapította meg a járvány-bizottság, hogy az epidemia félszke a vár.

A vár lezárására, teljes izolálására van határozat, amelyet a bizottság valamennyi tagjának szavazatával hozott meg. Az ülésen mérlegelték minden körülményt és meghánytákvetették a lezárás módjait, következményeit és a város közönsége mégis aggodalommal látja, hogy a városban lakók közül sokan kijárnak a városba. Ezzel meg van a ragály terjesztésének minden lehetősége adva. A városban elhelyezett szerbek halálózása nem csökkenik, köztük a kiütéses tifusz most is szedi áldozatait, tehát a vár még ma is olyan mértékben félszke minden ragályos betegségnek, mint volt napokkal ezelőtt. Ezt tudják a hatóságok és maguk is félnék a következményektől. Maguk is érzik, hogy a legerélyesebb intézkedés, a vár teljes kikapcsolása és az intézkedések mégis váratnak magukra.

A járvány következtében természetesen sebesült katonákat sem lehet Aradra hozni az intubáció ideje alatt. Ez három hét a hivatalos megállapítás napjától számítva. Hegedüs Ede alezredes állomás parancsnok Teodorovics Döme dr. főorvosra elterjesztésre intézkedett már, hogy a sebesült transzportok a jövőben szüneteljenek, mert a fertőzött körkörösben sebesülteket elhelyezni nem lehet.

Ma a város területén lévő egyik katonai tartalékkórházban egy újabb megbetegedés történt. A polgári leány iskola helyiségében lévő kórházban mult hónap 25-én felvették betegnek Ottlakán Mihályt, a ki a vadászoknál teljesít szolgálatot. Tüdőgyulladásos kórházba és ma a kiütéses tifusz pozitív jelei mutatkoztak rajta. A megbetegedést bejelentették a városi tisztiorvos hivatalnak; Tisch Mór dr. főorvos megjelent a kórházban, megállapította a járványos megbetegedést. A katonát elszállították tehát a honvéd huszár lakatnyába, a főorvos elterjesztést tett a polgármesternek a kórház lezárására.

Ma este Schusztler Henrik dr. bejelentette a rendőrségnek, hogy a Fűrj-utcai iskolában, ahol az ott elhelyezett vadászkatona közt már két pozitív kiütéses tifusz megbetegedés volt, öt gyanús beteg van. A főorvos intézkedett, hogy a katonákat a megfigyelő állomásra szállítsák.

A Fischer uliz kórház vezetősége ez uton kéri Arad város közönségét, hogy a kórházban elhelyezett katonák részére, a kik most teljesen el vannak zárva a látogatásoktól, szíveskedjenek a Fehér Kereszt szálloda előtt felállított gyűjtőszekrénybe ujságokat, könyveket és cigarettákat bedobni.

Romániában cseréljük ki hadifoglyainkat. Zürichből jelentik: Az alkalmatlanná lett hadifoglyokat a monarchia és Oroszország Romániában fogják kicserélni.

Visszavonulnak az oroszok galíciai állásaikból.

(Győzelmesen halad előre offenzívánk. — Felszabadult galíciai városok. — Harcok Przemysl felmentéseért.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Pétervári, február 3.

Támad az osztrák-magyar sereg.

Berlin. A Vossische Zeitung haditudósítója jelenti a keleti főhadiszállásról: Ha mindent összevetünk, kibontakozik előttünk a kép: az osztrák-magyar seregek általános offenzívája az orosz főhadserő balszárnyán. Ez az offenzíva eddig a legteljesebb mértékben sikeres volt és minden remény megvan arra, hogy a további hadműveletek is sikert fognak hozni a szövetséges sereg fegyvereinek. Mennél nehezebb a tisztán arevonaltámadás a nyugat-lengyelországi harcsteren a megerősített orosz hadállások ellen, annál nagyobbra értékelhető szövetségesainknek ez a támadó fellépése.

Budapest. A haditudósítók jelentik: Offenzívánk előrehalad. Ahol az ellenség elmentamást intéz, ott súlyosan megverjük. Szövetségesünkkel együttműködve benyomtuk az oroszok balszárnyát és állandóan foglyokat ejtünk. A foglyok szerint a lengbergi orosz kormányosság már csomagol és azt hiszik, hogy márciusban már orosz földön lesz a harcter.

Kárpátok védelme a magyar kormány akaratából.

Milano. A „Corriere della Sera“-nak táviratozzák Pétervárról: Az osztrák-magyar csapatok offenzívája igen jelentős erővel egyre nagyobb terjedelművé fejlődik és a front egyre jobban szelesedik. Ugy látszik, valamennyi osztrák-magyar hadtest résztvesz ebben az offenzívában, minthogy ezt a mozdulatot lehet észlelni annál a hadseregnek is, amely idáig a Dunajecnél várakozó állásban volt. Azt állítják, hogy az osztrákok jelentékeny erősítéseket kaptak. Ami ezeket az osztrák-magyar operációkat illeti, úgy itt azt hiszik, hogy főleg erős detenzív vonalat akarnak letesíteni a Kárpátok előtt és a Kárpátokon levő állásaikhoz, hogy így áthághatatlan falat állítsanak szembe az oroszokkal. Az osztrák-magyar hadvezetőségnek ebben az elhatározásában a magyar kormány akaratát vélik felismerni, amely a nemzeti territorium integritását meg akarja tartani.

Támadásaink sikere a Kárpátokban.

Ungvár: Lupkowitz nyugatra változtatlanul folytak a harcok. Az oroszok a dukiai szoros ellen irányuló támadással igyekeztek ellensúlyozni legutóbbi vereségeiket. Csapatunk a Galiciából Zemptenbe vezető szorosokat egyszerre áthatolhatatlanná tették. Az oroszok rengeteg sebesültet, foglyot és harottat hagynak hátra. A német tüzerseg hathatósan támogatja csapatunk munkáját.

Orosz hivatalos jelentés a kárpáti kudarcokról.

Pétervár. Január 31-ikén az orosz vezérkar a következő jelentést tette közzé: A kárpáti fronton a dukiai és wyseki szorosok közötti harcok lassanként általános csata jellegűvé váltak. Ezen a környéken az osztrákok a szomszédos területekről és a front más részéről csapatokat vonnak össze és azon táradoznak, hogy az alsó San völgyén keresztül, valamint a szorosokon keresztül Sambor és Stryj felé vívó utakon előbbre jussanak. Január 28-ikán és 29-ikén a kárpáti harcok a front több részén ránk nézve kedvezőtlenek voltak. Különösen szerencsés volt a Nijnia Polianka falu környékén, Duklától dényugatra intézett támadásunk, ahol szuronytámadással elfoglaltuk az ellenséges lövészárkokat. Ezen ilyen szerencsés volt offenzívánk a Jashoktól és Balgrodától dényugatra és Ludoviskitől délkeletre fekvő fronton, ahol csapatunk egy vasuti gőponton zugarában elérték az ellenséges állásokat. E két napon újból több mint 35 tisztet és 2500 embert ejtettünk foglyul és két gépfegyvert és egy ágyut zsákmányoltunk. Ezenkívül más csapatunk is ejtett foglyokat, akiknek száma még nincs pontosan megállapítva.

Kolomeát kiűrtették az oroszok.

Bécs: Az osztrák-magyar csapatok offenzívája a kárpátokban sikeresen halad előre. Magyarországot az ellenségtől teljesen felszabadítottuk, és a galíciai területen levő gerincmagaslatok nagyobb része is a mi birtokunkban van. Minthogy nagy orosz erők vonulnak fel, hogy előnyomulásunkat feltartsák, a legközelebbi napokban nagy harcok várhatók. Kolomea, Nadworna és Szanok városokat az oroszok kiűrtették. A városok osztrák hivatalnokai felszólítást kaptak már, hogy tegyenek keszen azonnali visszautazásukra.

Offenzívánk Przemysl felmentésére.

Berlin: A Berliner Tageblatt jelenti Pétervárról: Az osztrák-magyar csapatok minden figyelmüket Przemysl felé fordítják. A vártól délre lévő állásaik és kitűnő stratégiai vasutvonalaik tenyesen fogják támogatni offenzívájukat.

Bukarest. A Journal des Balkans tudósítást közöl Przemysl ostromáról.

Az oroszok — ugymond — látva sikertelenségüket, még szűkebbre húzták a gyűrűt az ostromlott vár körül. De az ostromlottak igazi hősök és igazi mártírok. A hideg 29 fokon alul van és e miatt a katonák igen sokat szenvednek. Az aeroplánok még mindig fenntartják Krakó és Przemysl között az összeköttetést. A repülőgépek bátorságát mindenki csodálja.

Stockholm. A Nowoje Wremja haditudósítója újra meg emlékeztet Przemysl sikertelen ostromáról és azzal védekezik, hogy azért kell lemondani egyelőre az erélyes ostromról, mert a várral szemben nem tudnak jelenleg elég nehéz ágyut felállítani.

Przemysl alól vittek az oroszok csapatokat Galiciába.

Bezerce. Az oroszok Keletgaliciában és Bukovinában olyan csapatelvonásokat, összpontosításokat hajtottak végre, a melyekből arra lehet következtetni, hogy hadvezetőségük Keletgalícia és Bukovina elől letérő seregek megtartását mindennél fontosabbnak véli. A Bukovinában elfogott orosz katonák közül például többen azt beszélték az őrszűkre kirendelt katonáknak, hogy csapatukat Przemysl alól vezényelték Bukovinába, a hol a múlt heti harcok alatt már ki is vették részüket a vereségből.

Aggódnak az oroszok seregük vereségei miatt.

Bécs, február 3. A szamottevő orosz lapok cikkei és harctéri jelentései arra vallanak, hogy az orosz sajtó szeretné megnyugtanni a közvéleményt, a mely már nagyon aggódik. Kiderül es különösen a Nowoje Wremja legutolsó számának következő jelentéséből:

— Szó sem lehet arról, hogy az orosz seregek a galíciai és lengyelországi harcsteren visszavonulni készüljenek. Az orosz hadserő hősiességgel harcol és esodákat művel. Mindössze arról lehet beszélni, hogy a nagy megerősítések következtében, a melyeket a német hadvezetőség keletre vet, az orosz haditerv komplikálódik. A német offenzíva azonban még eddig mindig megtörtött az erős orosz párcéllal, noha némelykor és egyes pontokon a németeknek sikerült is a Varsó felé megkezdett előnyomulás során az orosz vonalat benyomni.

A Rjecs haditudósítója ezt jelenti: Stratégiai okokból az orosz hadvezetőség a Rawka mentén lévő pozíciókat Blonie fele vontavissza, mert ezek a pozíciók kedvezőbbek és sokkal kevesebb erővel tarthatók, mint a régi hadállások.

A Golos Moskvi közli: Az oroszok előnyomulása Mawa felé a németek túlyomó erejeivel szemben megállott, miért is rövid szünet várható a hadműveletekben.

Az orosz hadvezetőség sugalmazta a nagy lapok következő közleményét: A bukovinai helyzet olyan, hogy az oroszok újabb előnyomulása ott csak azt a óéit tarja szem előtt, hogy lehetőleg nagy osztrák-magyar csapatvesztéseket tartson lekötve és így a lengyelországi és galíciai harcsteren az orosz seregek erejét nyomástól szabadítsa fel. Ez a cél el van érve (?), mert az osztrák-magyar seregnek 400.000 főnyi (?) hadereje Bukovina felmentésén táradozik, így tehát az orosz seregek nagyrésze kivonulhat ebből a tartományból.

A Russkoje Vjedomosti-ban Sergej Ordynski katonai szakíró, a ki Lembergől tart vissza, azt írja, hogy az orosz katonák bámulatos dolgokat beszélnek „az osztrák katonák hősiességéről és halálmegevetéséről.”

Újabb orosz offenzíva Kelet-Poroszországban.

Amsterdam. Idevaló lapoknak jelenti Pétervárról: Az orosz offenzíva gyorsan fejlődik. Kelet-Poroszországban az orosz hadserő nagy szárnymozdulatokat hajt végre, hogy a német balszárnyat átkarolja. Mivel a német hadállások a Mazuri tavak körül nagyon meg vannak erősítve, az orosz offenzíva Tilsit ellen irányul. Egyidejűleg az oroszok szorosabbra vonták a náót Insterburg körül és a német balszárnyat Palkallen irányában tenyegelik.

Genf. Pau tábornok Oroszországba való érkezésével az oroszok most teljesíteni fogják a szövetségesek azon kívánságát, hogy az orosz-lengyelországi harcsterre nagyobb erővel fektűdjék rá. Megbízható jelentések vannak arról, hogy Galiciából és Bukovinából az oroszok elszállítják egyes csapatukat és ugyanekkor a német jelentésekből kitűnőleg Kelet-Poroszországban is az oroszoknak bizonyos tevékenysége konstatalható.

Municióhiány Oroszországban.

Rotterdam. A „Nieuwe Rotterdamse Courant” jelenti bolgár forrásból, hogy a dunai orosz szállítógőzösök, amelyek állítólag Szerbiának vittek municiót, kitűnően felhasználhatók arra, hogy Franciaországból jövő löszerkészleteket: Szalonikin, Nisen és Negotinn keresztül Oroszországba szállítsanak. Oroszországban különösen nagy lehet a tüzerégi munició hiánya.

Ujabb angol csapatok a francia harctéren.

(Zeppelin támadás az angol partokon.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Londón, február 3.

Nagyban megy a játék.

Berlin. A *Vossische Zeitung* írja: Az *Eche de Paris* a hadi helyzetet megbeszélve mondja: A legutóbbi napok eseményei megmutatták, hogy az ellenségnek nagy áldozatokkal egybekötött előretörései nem mindég sikeresek, mint Soissonsnál. A la basseti elkésredett harcokat ugyan nem előzték meg olyan nagyarányú csapatösszevonások, mindamellett az egész fronton nagyon erős nyomás érezhető. A németek ugyanis jól tudják, hogy frontjuk elővetésével jelentős támaszpontok és segítőforrások birtokába jutnak, mint a milye-fiek Amiens, Compiègne, Soissons, Reims és Chalons. Az Argonneokban is mind nagyobb erőfeszítéseket fejtenek ki, hogy Glermont irányában előrejuthassanak, a miáltal Verdun veszélyes körülzárólása még szűkebbé válik. Nagyban megy ilyenformán a játék a ép ideje volt, hogy Anglia nagyobb segítséget küldött, a mely március végéig 6-700.000 főre fog szaporodni. Az *Echo de Paris* így végzi a cikkét: Mind a mellett hiba volna az angol segítség folytán túl nagy reményeket táplálni, hisz nagyon tetterős és markos ellenséggel van dolgunk.

Amsterdam. A *Daily Telegraph* tudósítója jelenti Sluisból, hogy Ypern körül és a környéken nagy angol segédcsoportok érkeztek a harcra. Az angol csapatösszevonások nagy része dél felé megy, hogy a francia frontot megerősítse, a többi angol csapat Ypern körül fog harcolni.

Hamburg. A *Hamburger Nachrichten* jelenti Brüsszeltől: Havrei jelentések szerint az angol csapatösszevonások január 15-ikén megkezdődtek és szakadatlanul tartanak. A százezrekről szóló szállítások bejelentése alighanem túlzott, mert naponta mintegy 3-4000 embert szállítanak partra. Az angol szállítóhajók mind Portsmouth felől jönnek. A havrei kikötő elzárása nincs tervbe véve, de a kereskedelmi kikötőforgalom pang, mert a kikötő egészen telve van angol szállítóhajókkal.

London. Az *Ykaria* csapatösszevonó gőzöst Havrenál torpedólovás érte. A kikötőben elsüllyedt.

Híresztelések Zeppelinek londoni támadásáról.

Berlin. A kopanhágai „Berlingake Tidende” londoni távirata azt jelenti, hogy ott hétfő este óta olyan hírek keringenek, hogy az elmúlt napokban egy nagy Zeppelin-hajóraj jelent meg London fölött, vagy legalább is utban volt London felé, a mire az összes erre a célra szánt csapatokat alarmirozták. A támadás azonban nem történt meg. Egyik híresztelés szerint azért, mert az időjárás viszonyok kedvezőtlenek voltak, mások szerint azért, mert nem is mutatkoztak Zeppelinek és csak félreértésből rendelték ki az utcaira a védeces csapatokat.

London. *Wolovichy* telették Zeppelin jelent meg. Előttök az összes lámpákat.

Német repülőgép Belfort felett.

Genf. Belfortból táviratozzák: Egy német repülőgép tegnap átrepült a vár fölött és néhány erődökből hevesen ágyúzták, tovább is a város fölött keringett. Aztán francia repülőgépek szállítottak fel, hogy megtámadják a német aeroplánt, mire az elrepült.

Franciaországban nincs buza.

Páris. A „*Humanité*” írja: Páris közvéleményét a kenyérvédelem nyugtatja. Párisban magában, ahol a gabona ára 29-ről 31 francra emelkedett fel, a drágulásnak úgy igyekeznek elejét venni, hogy az intendatúra nagyobb mennyiségű búzát vásárolt össze. A vidéken, különösen Délfranciaországban a buza ára már 33 francra emelkedett a növények készletek.

Kidritették az angolok Kairót.

MILANÓ. A törökök négy kilométer kivételével a Szuezi csatorna egész keleti partját megszállták. Az angol hatóságokat Kairóból Alexandriába helyezték át és Kairót megerősítették.

H I R E K.

— Porosz hercegnő és a Hindenburg-bakák. *Censtochová* írja 69-ik székesfehérvári gyalogezred tisztikara: „Camenz városánál lélekszakadva jött fülkénkbe egy német vasutas és jelentette, hogy a fenséges asszony, Seine Königliche Hoheit Prinzessin Friedrich Wilhelm von Preussen, a tisztikar tagjaival beszélni óhajt. Miután a legtöbb tiszt aludt, a tisztikar nevében *Mayr* főhadnagy, *Kellner* főhadnagy és *Márkus* főhadnagy üdvözölte a fenséges asszonyt, aki örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a Hindenburg nevét viselő ezredtisztikarának tagjaival megismerkedhetett. A főhercegnő pár perccel tartó szívélyes beszélgetést folytatott a magyar tisztikkel.

— Aki Istenben és Hindenburgban bizik. *Stockholm*-ból jelentik: A finn országgyűlés volt elnökét a tobolski kormányzóság legészakibb helységébe száműzték, amely alig lakható. Mikor a száműzöttet elszállították, így kiáltott fel:

— Bizom Istenben és Hindenburgban.

— Halálozás. Arad város kereskedő életének egy tiszteletben álló tagja halt meg ma 63 éves korában. *Róth* Lajos, a *Róth* testvérek aradi papir és rövidáru nagykereskedés belfogója. Az elhunyt tevékeny részt vett a humanus mozgalmakban is; évek hosszú során át pénztárosa volt az aradi betegsegélyező és temetkezési egyesületnek. Özvegyén kívül két fia, továbbá leányai és vejai: *Salgó* Miksa dr. aradi és *Schreiber* Albert buziási ügyvédek gyászolják. Temetése február 5-én délután 3 órakor lesz.

— Változások a csanádi klerusban. *Németh* Sándor battonyai plébános, nyugdíjba vonult. *Czethofer* József apátfalvai káplánt Temesfőre lelkésszé nevezték ki. A battonyai plébánia ideiglenes vezetését a püspök az ottani káplánra bízta. *Csótó-Nagy* István mezőkováczházai káplánt Magyarbányászra, *Endrődy* János magyarbányász káplánt Mezőkováczházára, *Novák* József kevevári káplánt Apátfalvára helyeztetett át.

— Tanügyi áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Melka* Amália csongrádi és *Rásonyiné* Vannay Erzsébet magyar-pécskai állami elemi iskolai tanítónőket és *Makuczka* Karácsony makói és *Lengyel* Rezső aradi állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— *Caillaux* a sikkasztó *Desclaux*-ért. *Genéből* jelentik: A *Journal des Débats* közli, hogy mikor *Caillaux* Argentínában egy kábel-táviratból megtudta, hogy *Desclaux* Párisban elfogták, azonnal sietett haza. *Desclaux* annak idején házassági tanúja volt *Caillaux*-nak és a volt pénzügyminiszter mindig kitüntette őt barátságával. Bizonyos, hogy *Caillaux* fűhöz-fához fog szaladgálni, csak hogy segítsen a francia hadsereg sikkasztóján és hogy gátat vessen a botrány dagadásának.

— Letartóztatott vesztegetők. *Budapest-ről* jelentik: A budapesti főkapitányság letartóztatta *Strasser* Vilmos csongrádi születésű, ötvenhat éves, nős kereskedelmi utazót és *Kőrösi* Henrik kőrösi születésű, ötvenkét éves nős embert vesztegetés büntetése miatt.

— Az aradi jégpálya. Néhány nap óta erősen hidegre fordult az időjárás, nagy öröme a korcsolya sportot kedvelőknek. Az idén különösen élvezetes lesz ez a szép sport, tekintve, hogy megnyílik az új, teljesen modern felszerelésű és berendezésű jégpálya, amelynek lényegét eddig sajnálattal nélkülözték a korcsolyások. A *Baross* parki jégpálya megnyitására *Hady* Antal, a korcsolyaegyesület igazgatója, a következőket mondotta el az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— Igen nagy nehézségeket kell leküzdenünk és ezért nem nyílhatott még meg a jégpálya. A legutolsó esőzések után ugyanis sár képződött a pályán, a sár után ráhullott a hó, a hó alatt a sár pedig igen nehezen fagyhat meg. Mikor lehánytuk a sárról a havat, a pályát sokan összetaposták és ennek következtében nagy göröngyök keletkeztek. A pálya lehengereltetése nem állott módunkban és így igen nehéz a göröngyök eltüntetése. A talaj állandó süppedése is sok nehézséget okozott, most már azonban annyira előrehaladtak a javítási munkálatok, hogy holnap esőtörtök reggelre valószínűleg megnyithatjuk a pálya nagy részét.

— Kenyérjegyek a berlinieknek. *Berlin-ből* jelentik: A nagyberlini városi tanács újabb egyetemes ülésben toglalkozott a kenyérnek és lisztnek a világváros lakói közötti tervszerű elosztásával. Amint ismeretes, február elseje óta *Wermuth* polgármester rendelete értelmében minden berlini lakos minden hét hétfőjén rozs, vagy búzakenyert, rozs, buza, zab, vagy árpalisztet együttvéve 2 kilogramm mennyiségben kaphat. A kenyérfogyasztás ilyen szabályozása szükségessé tette, hogy a városi tanács ugynevezett „kenyérjegyek” kiadásáról gondoskodjon. Azt tervezik, hogy egy-egy hónapra szóló jegyzékeket bocsátanak ki amelyre a kereskedésben följegyzik az eladott mennyiséget. Ilyen jegyzék nélkül kenyert nem adnak el és a jegyzékből pedig nyomban megállapítható, hogy a vevő megkapta-e már az egy hétre kontingentált kenyér és lisztmennyiséget. Az új kenyérrendeletnek másik következménye, hogy külön kenyérrendőrséget szerveztek. A fehér karszalagukon a berlini megvédemert viselő őrség tagjai már meg is kezdték cirkálásukat a péküzletekben. Feladatuk, hogy a kenyérüzletek előtt esetleg mutatkozó csoportosulásokat eloszlassák, azokat megnyugtassák, akik esetleg nem akarják beérni a megállapított kenyérmennyiséggel, végül szükség esetén a rendes rendőrséget hívják segítségül. Egyelőre 1200 ilyen „kenyérrendőr” működik, de mindjárt az első nap soknak nem akadt dolga, mert az őrizetükre osztott pék több mint száz — nem nyitotta ki üzletét.

— Az Alkoholizmus 10 esztendősi jubileuma. A magyarországi antialkoholisták lapja most jutott el 11-ik évfolyamához. A 10 éves évfordulónak nagyobb jelentőséget ad az a körülmény, hogy a mikor a lap megindult, az alkoholelleni mozgalom Magyarországon még csak a kezdet kezdetén állott és akkor még a közönség nagy része közönyös, sőt sokszor ellenséges magatartást tanúsított az egész mozgalom iránt. A lapnak nagy része van abban, hogy az alkoholveszedelem ellen ma már országsszerte élénk mozgalom folyik. A lapot eleinte *Hollós* József dr. a szegedi kórház főorvosa szerkesztette, azóta pedig *Dóczy* Imre az Alkoholellenes Egyesületek Országos Ligájának főtitkára a lap felelős szerkesztője. A 11-ik évfolyam most megjelent első számú lap élén közli a szerkesztőségnek a közönséghez intézett felhívását, a melyben a lap és az alkoholellenes mozgalom további támogatását kéri.

— Hitel-alap építési célokra. A hadsegélybizottság kezdeményezésére a kormány, hír szerint, segítő-akciót tervez az építőipar érdekében. A terv, amelyet *Wekerle* Sándor, a bizottság elnöke, terjesztett a pénzügyminiszter elé, abból áll, hogy a kormány a nagybankokkal együtt többmillió forintot kölcsönöz, hogy ebből magánsoknak építési célokra hitelek engedélyeztessenek. Az alaphoz a kormány 20-25 millióval járulna hozzá, míg a többi a nagybankok teremtenék elő. A pénzügyminiszter a tervet szimpátikusan fogadja.

— Vízmentes hadicsizmák, hadi cipők. Hírcipők és előírásos lábazárvédők óriási nagy választékban *Weinberger* János kizárólagos cipőraktárában, *Andrássy-tér* 20. szám. 201

— **Vendégeit meggyilkolta.** Berinből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti: Az angol portugál kormányzó lakomát adott egy német főhivatalnok és két német tiszt tiszteletére és a lakomán vendégeit meggyilkolta.

— **A bűnbánó Mille Koostatin.** Az „Advererul“ ma érkezeti vasárnapi száma utóbb megjelölt anyagot szolgál ahoz, a lapunk más helyen kifejtett megjegyzéseinkből, hogy Románia soha sem fog Ausztria-Magyarország ellen fegyverrel támadni. A cikk, melyről szó van, Mille Koostatin valkja szerződés és címe: „Spovedanie trista“. Ez magyarul azt jelenti, hogy „Szomorú bűnbánat“. Ebben a cikkében, amely a lap élen jelent meg. Mille ur beszédes bizonyítékokkal szolgál Románia felelős köreiben hőlesasságáról és a román közvélemény higgadságáról és érettségéről. A cikk a következő hűvön közzétételét, felkiáltással: „Mondjál nekem“.

— Szégyellem, hogy román vagyok! Szégyellem, hogy újságíró vagyok, még hozzá két lapnak az igazgatója, szégyellem, hogy mint képviselő, tagja vagyok a törvényhozó testületnek!

A bevezető sorok után Mille erős szavakkal ki kell Bratiana miniszterének címen, akit lette eddig osztrak-magyar barátának neveztek. — **Mint újságíró — írja Mille — hiába kiabáltok, hiába irad, hiába buzaitok és világszók fel mindenképpen, a „jébiok“ nem veszi számba figyelemzetéseiteket. Nem lenne jobb a teltat eltörni és felhagyni a jayvoszkolással és bolóni a „hivók“ táborába? A parlamentben is hideg a levegő, annyira, hogy még az én vérem is megfagy. Lejjebb mosoly, vagy mosollyal vegyített szónok az, amit észreveszek akkor, ha ott felszólalok. Nem lenne-e jobb otthagyni ezt az energiatápláló helyet?**

Mille Koostatin, amint vallomásaiból is kiderül, a nagy felelősségi proccsuszban annyira a román kormány hőles magatartása nyomán egész Romániában folyik, veszni érzi a lábait a lábai alatt.

— **A gabonafélek rekvizitálása.** A kormány tudvalevőleg elrendelte a felesleges gabona készleteknek polgári uton való rekvizitálását. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület ezen ügyben sürgős felszólítást intézett a földművelésügyi miniszterhez, melyben arra kéri az egyesület a minisztert, hogy ezen rekvizitációknál a gazdasági birtokokban levő felesleges gabona készletek megállapítása ne egy emberre, s főleg pedig ne a gazdákkal szemben mindenestre elfogult és hozzá nem értő kereskedelmi, vagy bank tisztviselőkre, hanem az illető járási közigazgatási tisztviselőből (főszolgabíró vagy szolgabíró), a m. k. gazdasági felügyelőből és az illetékes vármegyei gazdasági egyesület által kiküldött, a szintén gazdasági szakképzettséggel bíró egyénekből álló bizottságra bízassék azon utasítással, hogy az általuk megállapított és lefoglalt felesleges készletekről összeállított kimutatást, a rekvizitálás effektuálása végett az „Országos Gazdasági Bizottság“ név alatt működő bankesportranditációs bizottságra bocsássák. Hogy pedig a gazdasági lefoglalt gabona minőségének és az ennek alapján meghatározandó vételárának a megállapításánál se legyenek egy ember önkényes eljárása folytán, méltánytalan megővítéseknek kitéve, e végett kérte az egyesület, hogy a rekvizitált gabona minőségének és annak megállapítása szintén esetről-esetre ezen három tagu bizottságnak a jelenlétében, s annak az ellenőrzése mellett fogantassassék.

— **Egy ország fegyverben!** (Nagy aktuális háborús sláger az Urániában.) Már jóval előbb nagy érdeklődéssel várta a közönség a színház tegnapi bemutatóját. A színház egy gyönyörű filmet ígért a közönségnek, de a tegnap látottak messze felülmúlják ezeket az ígéreket. A bemutató tárgya: az 1809. évi tiroli szabadságharc a vásznán, a mostani idők legaktuálisabb filmje, melynek tárgya, beállítás és szereplőinek művészi látása egyaránt: a most folyó nagy háborút eleveníti meg előttünk. Hofer Andrásnak, a nagy tiroli szabadságharc nagy küzdőjének a franciák ellen vezetett győzelmes szabadságharcában mintegy

viszhangra talál mindnyájuk lelkében, mikor ugyanazt az ellenséget látjuk magunkkal szemben, mely őt és népot akarta megsemmisíteni. Amilyen megkapó a film szépsége, épen olyan csodás a kép gyönyörű kiállítás is. 5

— **Az új ügyvédi nyomatványok Kerpeinél.**

LEGUTÁBB.

(Táviroda, cenzúrázva.)
Erkezett reggel 3 órakor.

Ervénytelen a trónörökös gyilkosait.
(Arasztás a szerajevói vár börtön udvarán)

Társai társulása.

Szerajevó, február 3.

Szerajevóból jelentik: A várbörtön udvarán ma délután kilenc órakor végeztek ki a trónörökös-pár ellen elkövetett gyilkos merényletben való részvétel miatt halálraítelt Cabrilovics Vejkót, Jovanovics Niskót és Ilics Danikót. A kivégezésnél incidens nem történt. A szinten halálraítelt Milovics Jákov és Kerovics Nedjo kegyelmet kapott. A halálbüntetést életfogytiglani, illetőleg husz évi súlyos börtönre változtatták át.

Szerajevóból jelentik: A kivégzést Seifert hóhér végezte. Közönség nem volt jelen. Három akasztófát állítottak fel. Először Cabrilovicsra hajtották végre a hóhér az aktust. Az elítelt a paphoz ment és háromszor megcsókolta a testületet: Így szólt a paphoz: Üdvözölje a feleségemet, mondja meg, hogy az utolsó pillanatban is megdöglök. A börtön így kiáltott fel: **Eljen a nép! A dobpergés elnyomta szavait. Jovanovics remegve lépett az akasztófa alá. Mikor a kötél a nyakán volt, így kiáltott: Eljen a nép! Ilics apatikus volt.**

Milano: A pápa a hadviselő hatalmak államfőinek új javaslatot tett, hogy valamennyi polgári foglyot, asszonyt, gyereket és az ötvenöt éven felüli férfiakat cseréljék ki. Németország és a monarchia állítólag már hozzájárult.

London. Churchill lord kijelentette az újságíróknak, hogy a háborút előbb nem fejezik be, amíg Németország kegyelemre meg nem adta magát. Ha Franciaország a háború befejezésre határozna el magát, Anglia végleg kiadja egyedül.

Petervár: Lembergben az orosz kormányzó elrendelte az ostromállapotot. A közpénztárakat elszállították.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Rip-Rip.

* A színház hírei. **Miért jérkálsz mesztelenül?** A Cillinder. A budapesti Vigszínház a sok darabkíséreltetés közben e két bohózzal csinálja a felt házakat, a mi színészeink két hét óta próbálják e kiváló bohózatot, hogy minél görnyültebb előadásba hozzák színre. A főbb szerepeket Heppesné, Kiss Maresa, Fülöp, Boronyai, Várnai, Dolly, Kortász, Herold, Szondroy játsszák. — A Vig özevgy Lehar legkiválóbb, legszebb operettje körül színre szomiaton teljesen új beállítás. A főszerepeket Pataky, Kissné Jaray, Polgár, Várnai, játsszák. A kicsi szerepeket Kiss Miklós, Kortász, Dolly, Gyöző,

Virág stb. Vasárnap d. u. Langyelvár, este Gyimesi vadvirág.

* **Vigjáték műsor az Apollóban.** A mostani komoly időkben jól esik kiszakítani magunkat a súlyos gondok levegőjéből s felszabadított idegeinket megnyugtató kellemes szórakozással. Ezt a célt kitűnően szolgálja az Apolló-színház csütörtöki új műsora, a mely a legsikerültebb vigjátékokból van összeállítva. Kiemelkedik a csütörtöki programból a Kedélyes nagybácsi című három felvonásos humoros kép. Ez a nagyszerű film a világhírű Nordisk-filmgyár műterméből került ki, a szerepeket a legkiválóbb dán színészek játsszák. A nő főszerepeket Fröhlich Elza, a csodaszép széke dán színésznő játssza azzal az élrágadó kedvességgel és temperamentummal, a mely feledhetetlenné tette előttünk eddigi alakításait. A darab meseszöveve rendkívül szellemes s a fordulatokban gazdag. Nem kevésbé ötletesek az Aszfaltbetyárok és A kacsza vadász című bohózatok. Ezek mellett vetítésre kerül a legutóbbi harotéri felvételek sorozata. A nyugati és az északi harotér eseményeit kapjuk illusztrálva.

* „Fifi, a garnizon kedvence nagy katonai vigjátékláger az Uránia legközelebbi szenzációja. 5

Annie Rubin Garmen Sylvánál.

(Aradi gondolatolvasó produkciói.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 3.

A háború kitörése óta Aradon tartózkodik Annie Rubin, az ismert nevű gondolatolvasó. A fiatal ember, aki már külföldi államokban is gyakran szerepelt nagy sikerrel, aradi származású és a háború miatt jött haza szülővárosába. Csodálatos tehetsége van idegölő mesterségéhez és nincs az a bonyolult, nehéz feladat, amit el ne végezne. Valaki gondol valamit, — a gondolatban mindig cselekvésnek kell lennie — Annie Rubin megfogja az illető kezét és a következő pillanatban már odavezeti ahhoz a tárgyhöz, vagy személyhez, akit a gondolatban szerepelt és végrehajtja vele a kidöntött cselekvést. Számos aradi társaságot szórakoztatott már az ügyes gondolatolvasó, aki a háború előtt külföldi színházaknak, orfeumoknak volt tagja és már egy uralkodói család előtt is bemutatva különös tehetségét.

Constanzában, a román királyi ház előtt produkálta magát Annie Rubin. A bukaresti Alhambra mulatóhelyen lépett fel először és itten olyan sikert aratott, hogy nemsokára meghívták Constanzába.

Mutatványait végignézte Carmen Sylva is és a királyi családnak még sok tagja. A királyné megkérdezte tőle:

— Sind sie ein Rumäne?

— Nein, ich bin ein Ungar — felelte a gondolatolvasó.

— Igen, magyar, tud magyarul? — válaszolt ekkor magyar nyelven Carmen Sylva, aki ezután érdekes feladatok elé állította a gondolatolvasót. A királyné gondolata ez volt: Oda kell menni a zongorához és eljátszani rajta az „Orfeusz az alvilágban“ operett egyik részletét. Annie Rubin figyelmes megoldotta a feladatot; a zongorához lépett és ott addig próbálgatta a billentyűket, amíg kiverte rajtuk a kívánt operett-részletet. A királyné másik gondolata az volt, hogy a kastélyból le kell menni a kertbe, ott a kertészlakból egy ollót hozni, azzal levágni az egyik rózsáról egy rózsát, a virágot azután a kastélyban levő társaság egyik hölgytagjának nyújtani. Ezt a nehéz feladatot elég könnyen sikerült megoldania.

Budapesten, előkelő főúri családoknál is bemutatva már tudását az aradi fiatal ember. A Park Klubban szerepelt egyszer, más alkalommal pedig Lónyay grófnő estélyén produkálta magát, ahol előkelő arisztokrata társaság volt jelen, többek között ott volt Tisza István gróf is. A miniszterelnök élénk figyelemmel kísérte a gondolatolvasó szereplését és maga is feladott neki néhány gondolatot. Így az ő ötlete volt az a szellemes gondolat, amelyen az egész társaság kitűnően mulatott, hogy Annie Rubin

menjen be a hátyaszobába, ahol a társaság néhány tagja javában játszott és az egyik játékos ur kezéből vegye ki a káró kilencost, amelyet be kellett hoznia esután és átadni a társaság egyik hölgytagjának. Ugyancsak a miniszterelnök adta fel azt a gondolatot, hogy Lánosy Leó kezéből vegyen ki a gondolat-otvadás egy névjegyet és azt adja át Hatvany-Deutch kárónénak. Annie Rubin a feledato-kat mind megoldotta és a társaság nagy csodálattal nézte ugyanezt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megakadályozott merénylet. Érdekes bűnpörben fejezte be most a vizsgálatot az aradi kir. ügyészség. A bűnügy a legutóbbi karácsonykor keletkezett. Karácsony estéjén az aradi városligetben különös esemény történt. Knizse Imre puskaműves, az aradi lövöldő fegyvermesterének udvarában karácsony éjszaka-gyanus zajt hallottak a házbeliék. Knizse és a felesége az ablakon kinéztek és megállapították, hogy két aradi polgár a — fegyvermes-ter családjának haragosai — settenkedik a műhely körül. Knizse és a felesége néhány lövést tettek az ablakon át. A két férfi erre gyors iramban kezdett futni; a lövések nem találtak, mert a Knizse házaspár inkább csak riasztás céljából lövöldözött ellenségeire. A lö-vések következtében támadt sajra az egész környék lakói összefutottak. Azután bosszusan állapították meg, hogy a két férfi merényle-tet akart elkövetni Knizsék ellen. A mű-hely mellett egész csomó puskaport találtak s mellette eldobott gyuták hevertek. Kétsége-ten, hogy robbantási merényletet akadályoztak meg a házbeliék. Érdekes, hogy az utóában ódúkat is találtak, amelyen ez állott: „Akármit is csináltak, fel fogunk benneteket robbantani.” A főjelentés alapján a kir. ügyész-ség nyomozást indított, amelyet a napokban fejeztek be. A tanúk vallomása alapján a Knizse-család két haragosát gyanúsították a püنتénnyel, mert azok már számos alkalommal olyan fenyegetést hallattak, hogy az egész családot kipusztítják. A bűnügyben legköze-lebb megtartják a főtárgyalást. A merényletet emberölés kísérletével vádolják.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. évi február 4-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Rip van Winkle.

Operette.

Kezdete este 7/8 órakor.

Replóra szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Elzúton mondok halás köszönetet mind-azon jóbarátoknak és ösmerősöknek, kik felejtetlen drága jó fergető elhunytá alkalmával jóleső részvétükkel igyekeztek kény-bíteni fájdalmamnt. 478

Arad, 1915. február 3.

Özv. Klein Józsefné.

Este 7/8 órakor rendez helyszínnal: Károlyk János és fia első m. tiv. szab. érekeperső

PRO PATRIA.

Feszler Károly és neje született Nimbösgern Margit, mint szülők a saját, nemkülönb az alólirottak nevében is, mélyen m. gazomorodott szívvél tudják a forrón szeretett és mindörökre felejtetlen példás jó gyermekök, fivér, unokaöcs, ro-
... is ismerős és bajtárs

ifj. Feszler Károly

a m. kir. 8 ik honvéd táborigényeszed tartalékos hadnagyának, okleveles szőlész,

f. é. január hó 31-én délután 5 órakor, fiatal életének 24 ik évében, a kassai esapatkórházban a harotéren szerzett nehéz betegség következtében bekövetkezett jobb-létre szenderültét.

A szép reményekre jogosított drága halott földi maradványai, előzetesen Kas-sán eszközölt beszentelés után Aradra el-szállítva, fognak a felső temető halottas osarnokában, a római katolikus anya-szentegyház szertartásai szerint f. é. febr-uár hó 4-én d. u. 3 órakor újlag be-szenteltetni és az ugyanottani temetőben lévő családi sírboltban az örök nyugalom-nak átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért február hó 6-án, d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentepyházában az egek Ur-nak bemu-tattatni.

Aldott legyen felejtetlen emlékezet!

Ar. d. 1915. február hó 3-án.

Schannen Béla és neje szül. Feszler Ró a, Ruzsonyi Endre és neje szül. Nimbösgern Sarol a, nagybátyja és nagynénjei. Feszler Kálmán, Feszler József, Feszler Fe encz, Feszler Róbert, Feszler Katinna, Feszler Margit, testvérel. Neitab ch Oden és ne e szül. Schannen Margit, Schannen Eza, D. Schan-nen Bela, Ruzsonyi La os, uzsonyi Adel, Ruzsonyi Kornélia, unokatestvérel. Ugyazintén szá-as más rokona: ismerősei és jóbarata. nevében is. 121

Az „Orsovai halhoz.”
Legnagyobb halkivitel.

Lutwák József

déligyümölcs és magyar ter-mények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám

(voltSpleimann ház) saját ház.

Van szerencsém a t. vevőközönség b. tudomására hozni, mint minden évben ug-az idén is, hogy a vevő közönségnek al-kalma legyen olcsó és jó áruhoz jutni több rakomány narancs és citromot hozattam. 1 dr. különleg-ség Mandarin e fillér. 12 láda egyszerre való átvételénél 5%-ék en-gedmény. Elő halak, naponta üzletemben, pénteki napon halpiac téri sátramban nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatok. Nemss és nagy halakat a vevő közönség kívánatára legolcsóbb árban szerzem be, ezek náram előzőleg megrendelendők. Ajánlom továbbá 100 kgr kassai kaposzta 5 K. 100 agr. nyiri rozsa burgonya 8-50 K. 1 kgr. Kassai torma 80 fillér. 1 kgr. 1. rendű dió 80 fillér. Dél-gyümölcsök minden fajta: a legolcsóbb árban. Vidéki rendelések legpontosabban eszközöltnek. Üzletem péntek estétől zombot estig zárva. A t. vevőközönség szives pártfogását kérve, bizteletem.

2361

Lutwák József.

mindeniére

nyomtatványok

izléses, osinos kivitel-
ben készünek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában,

JOZSEF FOHERGES UT 22. SZAM

Balajthy Koncez Gyula és Galgóczy Károlyné szül. Balajthy Eszter mint test-vérek a maguk, ug-az alólirottak, vala-mint számos rokon és ismerős nevében is mélyen megtört szívvél szomoruan jelen-tik a felejtetlen és hőnszeretett jó nő-vér, illetve sógornó, nagynéni, rokon és jóbarátó

özv. Sorgenfeld Károlyné

szül. Balajthy Karoln,

f. évi február hó 2-án, d. u. 7/8 órakor, 60-tének 56-ik s özvegyiségének 4-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Minderható ren-delkezéséhez képest örökre visszaköltözött teremtojéhez.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 4-én délután 7/8 órakor fognak a Lövész utca 4 sz. gyászházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben lévő családi sír-boltban az örök pihenésnek átadni.

Az engesztelő gyász-mise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. hó 5-én d. e. 10 ó rakor fog a helybeli főisztelendő mi-norita-atyák szentegyházában az egek Ur-nak bemutatatni.

Emie ét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1915. február hó 2-án. 17

Koncez Margit férj. Paiker Bélánó, Koncez Gizella férj. Boritás Bélánó, Koncez Katalin férj. Sajnoczky Józsefné, Koncez Árpád, Koncez Béla, Koncez Karolin, Galgóczy Gyula, Galgóczy Mariska, unokahuga: és unokaöcsöcsel. Balajthy Koncez Gyulánó szül. Stigler Katalin, sógornóje. Székely Karoly és neje család-jával, rokonai. Bogdán Gyula és neje szül. Kissin-ger Mariska családjaival önteláldozó jöltévöl. Es az összes rokonság.

Varga Imre első temetőszereplő intéze'e Arad
Andrássy tér 13. Telefon n. ppar: 37. Eltel: 738.

Február hó 8. és 9-én kerül be-mutatásra az

APOLLO SZÍNHÁZBAN

Suszerherceg!

Rott-tal.

271

Kereskedő-segéd

katonamentes, ki a füszer-, rövidáru-, vas- és pamut-szakmában teljesen jártas és a három országos nyelv-eket beszéli, azonnal

felvétetik.

Ajánlatokat bizonyítvány másodlatokkal küldendők

Bienenstock Sándor, Zám.

FOG- fűzősék, aranyból, platina, arany és ezüst, amőganitól és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- kancsák, bűsák, egész fogorok aranyozással nélkül aranyból, platinaóól vagy porcellánból. ::

FOG- kövek ellátása, fogak fehérítése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban -nemkülönben Amerikában a legismertebb fogspeciálístáknál mint assistens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műteremtőim mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.
TELEFON: 10-11. SZAM. 167 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

1915. évi 306. sz.

Tüzifa eladás. (Vágásban a tő mellett.)

A pécskai m. kir. erdőgondnokság remeteági vágásában termelt összesen 975 ürméter különböző választéku kemény- és 2307 ürm. lágy tűzifa, három eladási csoportban zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladni.

Az ajánlatok 1915. évi február hó 25-én déli 12 óráig nyújtandók be az alóírt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok február hó 28-án d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Femes megye) és a m. kir. erdőgondnokságnál Ópécska (Arad megye) díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1915. évi január hó.

M. kir. Főerdőhivatal.

464

**A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arkenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines areporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá, testszín, sárga, barna Színházi vagy esie kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mária gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Harai János,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,
József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony konyhai-ülséket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-kernitákat, mosógé-asztalokat felszerelve, összerakható ágyakat és madarokat. Szállodai és kávéházi, kórházi és háztartási berendezéseket. Elvételre minden e szakmába való munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszkozlök. 361

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Szabadság-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csapó- és telefon berendezéseket s minden e szakmába való munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fűtőberendezéseket, villanyos vasalókat, villanyos hajszárítókat, Wolfmark lámpákat és mindenféle villanyos cikkeket.

Mi lesz

tavasszal?

ezen töri a fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposan fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a küteges tifusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a tetük közvetítik, miért is ellenük védekezzünk alapos fertőtlenítéssel!

Kezünket és arcunkat **LYSOFORM SZAPPANNAL** mossuk meg és a mosdó és a fürdővizhez adjunk kevés **LYSOFORM** fertőtlenítőszer. A butorokat reggel töröljük át 3%-os **LYSOFORM** oldatba mártott ronggyal, ugyanígy suroltassuk fel a puhafapadlókat. Piszkos ruhaneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 2%-os (ócsó) **lysoform** oldatba 24 óráig beáztatni s csak azután mosatni.

Tanuljunk meg fertőtleníteni

s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „EGESZSÉG és FERTÖTLENÍTÉS” című tanulságos könyvecskét

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyárából Ujpesten. 8541

**Mentőés,
rekeletség és
einyájkásodás**

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejtörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Ponti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jellege alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.

A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni. A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Ideal”-nak
levele van a kiadóban „Tavasz”-tól. 475

Fiatalkorú,
uriember tisztességes ismeretségi körébe, ki 60 korona kölcsönrel kisegítene. Levelet kiadóba kérem „Urind” jellegre. 480

OKTATÁS.

Instruktor
kerestetik 5-ik gimnazista tanulóhoz. Cím a kiadóhivatalban. 474

Elemi,
polgári, gymn.- és reáliskolai tanulókat tanít, német órát vállal okl. tanító. Cím a kiadóhivatalban. 488

ALKALMAZÁST NYER.

Két ügyes
vendéglőst keresünk, egyet egy helyben kisebb és egyet egy nagyobb vidéki vendéglőbe. Cím a kiadóhivatalban. 485

Kocsi
hatona mentes, ki a város utcáit ismeri, irni és olvasni tud, levetik Kniffel Károly és Fia szén-szénkereskedésében, Aradon, Boros Beni-ter 2. szám. 441

ALKALMAZÁST KERES.

Megbízható
nyelvtanár, négy nyelven beszél, pértáruval, elárnsítói vagy egyéb megfelelő állást keres. Tudakozódni Tachca kereskedőnél, Tökölly-ter. 469

Utazó,
raktárnoki, esetleg más megfelelő állásra ajánkozna 44 éves kereskedő, — volt I. oszt. sz. m. v. a. t. — Cím a kiadóban. 470

Megbízható
önállóan főző mindenféle állást keres azonnali beépítésre. Cím Visztelei Jánosné Góbe u. 4. 478

KIADÓ LAKÁS.

2 és 3 szobás
modern lakások kiadó egészen új házban, május 1-re. Florián és Aulich Lajos-utca sarkán. 467

Lakás
Kossuth utca 59. sz. házban folyó évi május hó 1-től egy 3 szobás elsőem-léti parkettázott szép erkélyes szögletlakás, fürdő szobával, villany és gázvezetékekkel ellátva kiadó. — Bővebb felvilágosítást ad a házmester, vagy Barkó Ferenc vágóhídi igazgató. Telefon szám 4. 425

Két-szobás
utcai lakás fürdőszobával, május elsőre kiadó. Pöstenberg Ernő-u ca 14 szám alatt. 476

Ferenc-ter 6. sz.
alatt 4 szobás lakás nagy előszobával és mellékhelyiségekkel május 1-re 1100 koronáért kiadó. További felvilágosítást ad a tulajdonosné, özv. Brunhuber Kármán é Mérésen. 478

Csinos
butorozott külön bejárattal utcai szoba katonatisztnak igen alkalmas Szekeres-u ca 2. sz. alatt kiadó. 477

Jókereskedés
vegyeskereskedés italmérés- és trafikál május 1-re kiadó. Mikos Kelemen-u. 2. sz. 466

Az Erzsébet királyné-körön
Salac-park mellett egy 5, esetleg 8 szobás lakás május hó 1-re kiadó. — Ugyanott azonnal kiadó egy utca és udvari szobából álló külön bejárattal butorozott lakás. Tudakozódni lehet Erzsébet körút 25. földszint. 404

2 szobából
álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, azonnal kiadó. Florián-u ca 6/b. sz. 8-ik ajtó. 489

Bejáratos
közeli és illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5438

Kiadó
Asztalos S.-u 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re, Bovebbet e lap kiadóhivatalában.

Kiadó!
Csinos, kényelmes két szobás kert lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25 szám alatt. 337

LAKÁST KERESNEK.

2 szobás
utcai modern lakást májusra keresek. Cím a kiadóhivatalban. 479

Lakást keresek
modern földszintes két utcai, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, május hó 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 457

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Náder Gyula és Fia
kéményes és villanyszerelési üzlete Weltzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyírógépek és borotvák készítése legpontosabban eszközökkel. 148

Egy elsőrangú
híres gyármanu, remek kivitelű, jókarban levő biliárd a hozzá tartozó teljes felszereléssel együtt, utányos áron eladó. Bővebbet: Mérnök- és építész-egylet helyiségében Arad, Központi-szálloda. 446

Keresünk
megvételre ha znait, de jókarban levő 60 m. tüskéltetű Cornwall kazán és egy 25-30 lósós gőzgépet Ajánlatokat kér: Kniffel Károly és Fia szén-szénkereskedése Arad, Boros Beni-ter 2. sz. 454

Bevonulás
miatt márt házószoba és más egyéb butorok jutányos áron eladók. Hal-ter 7. sz. alatt földszint jobbra. 455

„Qui Si Sana”
a világ legszebb női harisnyája kapható seiyem, fior és fil d' Cos seban. Bárony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Törsde Apolló mozi mellett. 5161

Burgonya,
kifőnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdagsága Arad, postaióok 169. 5260

ÜZLETEK.

Többrendbeli
helyi és vidéki vendéglői üzlet elszámolásra kiadó Felvilágosítás az Aradi Pincer együletben kapható, Vörösmarthy utca 3. 385

KÜLÖNFÉLE.

Elvezett
az Apolló m. z. ban egy III. r. díctől egy aranyórával Becsületos megtaláló keretük, W. sz. 6. Benjamin cegnél átadni, ahol 80 K. jutalom-ban részesül. 442

Életmentő
talizmán, kenyérszűt álmok, hypnotikus átom-bani jóvándó és minden létező c. órák és titkok meganulhatók. Stampfli búvész Aradon, Csernev. cs-utca 26. 465

Több mint 110 000
kötetes „Első aradi köcsönkönyvtárát” legújabb művekkel kiegészítette és kedvező áron kölcsönzi ugy helyben, mint vidékre Krausz Paulin színházépület. Telefon-szám 511. 241

A legdivatosabb
levélpapirok

a legcsóbb árban beszerezhetők

Jámbor Antal

papír és írószerezőletében Arad,
Andrácsay-ter 3. (Tabajdi-utcai oldal)
Telefon szám 1022. 1291

Cognac,
Likörök,
Szilviorium,
Törkölypálinka,
Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 5781

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít. 8861

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Özv. Jiraszek Lajosné saját termésű elsőrendű tisztán kezelt mènesi vörös és pecsenye

ó borai

zárt palackokban kaphatók
Kosztka Gusztáv és fia
cégnél Arad, Vörösmarthy-u. 3. 867

Nagybanrendelések a termelőknél Arad, Teleky-u. 24. eszközöndök.

1/1916.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdákközösséget, hogy 8 napon belül jelentsek be, hogy hány darab sertést és juvcot szándékoznak folyó évben a legelőre kihajtani.

A bejelentések a következő helyeken eszkoziendők:

A belvárosi, Erzsébetvárosi, sarkadi és ujtelepi gazdák részéről a városi kamarási hivatalban, a gájai, tanyai és ségai gazdák részéről a gájai kapitányi hivatalban.

A bejelentések egyidejűleg a legelő és apaállat díjak is befizetendők.

Arad sz. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1915. évi január hó 1-én tartott üléséből.

A mezőgazdasági bizottság.